POVILAS P. DARGIS — S.L.A. PREZIDENTAS

LITHUANIAN DAYS
OCTOBER 1983

1983 M. SPALIO MĖN.

LIETUVIŲ

DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas:664-2919

1983, spalis No. 8 (337)
October, 1983 No. 8 (337

Eina XXXIII metai
Volume XXXIII

• •

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU," LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN,"PUBLISHED 1946-49

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
Arūnas Barkus, MS
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

• •

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source

Prenumerata atnaujinta automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect shold be sent to the publication

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

• •

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change

★ ★

Atskiro nr. kaina $2.00 **Single Copy $2.00**
Prenumerata $20.00 metams Kanadoje $25.00
Subscription $20.00 Per Year Canada $25.00
Garbės prenumerata /Honorary subscription $35.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, CA"

VIRŠELIAI/COVERS
FRONT COVER

POVILAS P. DARGIS

Povilas P. Dargis was born on September 24, 1905, in Viekšniai, Lithuania. He began studying law at the University of Kaunas, and, after coming to the U.S. in 1926, graduated from the Duquesne University of Law in Pittsburgh. He is presently employed as an attache in the Pittsburgh Court of Common Pleas of Allegheny County Criminal Division, and is in charge of jury selection for criminal trials.

Since his arrival in the U.S., Povilas Dargis has been active in Lithuanian-American affairs. He is national president of the Lithuanian Alliance of America, the largest Lithuanian fraternal organization in the world. He is national vice-president of the Lithuanian-American Council, which includes every Lithuanian organization in the country. He represented this organization three times at the White House in Washington. In addition, he is national president of the Lithuanian National League of America, past president of the Lithuanian Alliance of the Third District, and past president of the Allied Lithuanian Organization in Western Pennsylvania.

Perhaps his most prestigious and effective contribution has been as the director of the Lithuanian Radio Program in Pittsburgh for the past 50 years. ''The Lithuanian Hour,'' produced and broadcast by Povilas Dargis is a highlight of WPIT's Sunday schedule.

With his extensive background in broadcasting in Pittsburgh and fluency in seven languages, Povilas Dargis knows what his listeners want and gives it to them in the form of folk music. His music is understood and loved by not only Lithuanians, but by other European nationalities, as indicated by his mail, which comes from listeners in Western Pennsylvania, Eastern Ohio, and Northern West Virginia.

Povilas Dargis has also broadcast twice in the State Department building, over the Voice of America, to Lithuanians behind the Iron Curtain.

It was inevitable, therefore, that the Pittsburgh City Council passed a resolution honoring Povilas Dargis as Lithuanian Man of the Year and proclaimed POVILAS DARGIS DAY.Testimonial banquets in Pittsburgh and Chicago have done the same.

———————

J. ANDRIAUS sudarytą LIETUVOS ŽEMĖLAPĮ, išleista Devenių Kultūrinio Fondo, galima užsisakyti:

Devenių Kultūrinis Fondas

P.O. Box 10782
St. Petersburg, Florida 33733

Kaina $6 ir 65c persiuntimas

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje *Vladas Šmoliūnas*..... 3

Povilas Dargis, *Vytautas Kasniūnas*..... 4

Pagerbti didvyriai Darius ir Girėnas..... 8

Antano Maceinos deimantinė sukaktis, *Prel. dr. Petras Celišius*..... 9

Karaliaus sapno dovana, *Paulis Jurkus*..10

Literatūros šventė ir koncertas.....12

Dedikacijos, *Antanas Gustaitis*.....13

Daina šviesi, *Jurgis Gliauda*.....14

''Dr. Dovas Zaunius,'' knygos recenzija, *A. Rūta*.....15

Sudie, architekte (Eulogija Jonui Molokui) *A.R.*.....15

ENGLISH SECTION

Soviet Influence in the U.S. Courts.....16

Interview With Lori Bacevičius Nelson *by Rūta Skirius*.....17

Freedom of Conscience Are Empty Words *by Natalia Solzhenitsyn*.....19

A Dialogue: Perhaps a Fantasy *by Jurgis Gliauda*.....20

Proclamation of Povilas Dargis Day in Pittsburgh, Pennsylvania.....21

A Royal Wedding.....22

National Memories.....22

LITHUANIAN SHORT STORIES

- "The Lithuanian Short Story, 50 Years," by Stepas Zobarskas. Hard cover, 464 pages. illustrated. $12.50 (postage $2.00).
- "Ona—A Collection of Short Stories," by Vytautas F. Beliajus. 100 pages. soft cover. $5.00 (postage $1.00).

Books May be Obtained From

LITHUANIAN DAYS BOOKSTORE

4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029

SLA Vykdomoji Taryba 1970 m. Iš kairės: E. Mikužiūtė, ižd.; A. Budreckis, sekretorius; P. P. Dargis, prezidentas;, A. Chaplikas, viceprez.; dr. S. Biežis, daktaras kvotėjas; Josephine Miller, iždo globėja, ir S. Bredes, iždo globėjas.

The Executive Council of the Lithuanian Alliance of America in 1970. From left: E. Mikužis, treasurer; Dr. A. Budreckis, secretary; P. Dargis, president; A. Chaplikas, vice-president; Dr. S. Biežis, medical examiner; Josephine Miller, trustee; S. Bredes, trustee.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

Šios didžiausios liet. organizacijos Amerikoje, gimtinė yra PENNSYLVANIA. Jos oficiali įsikūrimo data yra 1886 metai. Ši organizacija, kaip ir žmogus (per visą šimtą metų) turėjo progos pergyventi daug gerų ir blogų metų, linksmų ir liūdnų momentų. S.L.A. — kaip grynai lietuviška organizacija — nuo pat savo įsikūrimo pradžios turėjo aiškų veikimo kelią, tikslą ir charakterį. Kas jai padėjo augti, stiprėti ir tvirtai išsilaikyti iki šių dienų. Pats šios organizacijos pavadinimas — ''SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE'' — pasako, kad ši organizacija yra grynai lietuvių tautinė organizacija. Kas gali būti šios organizacijos nariais, vidaus statutas nusako taip:

''S.L.A. nariais gali būti visi garbingi lietuvių kilmės asmenys ir tie kurie yra gimininigi lietuviams savo krauju, arba per vedybas ir įsikūnijimą, nuo 16 metų amžiaus iki seniausio amžiaus. Joks asmuo negali būti priimtas į ''Susivienijimą,'' kuris yra komunistų partijos narys, arba kokių nors būdu palaiko ryšius su bet kokia grupe ar asmenimis, kuriuos Amerikos Jungt. Valstybių teisingumo departmentas laiko subversyviais.''

Iš vidaus statuto nuostatų ir darbo praktikos matosi, kad S.L.A. savo veikloje sąmoningai vengė kraštutinimų: vedančių toli į kairę, arba toli į dešinę, kurių veikimo kelias yra pagrįstas internacionaliniais įsipareigojimais, bet ne sava lietuvių gerove ir interesais. ''Susivienijimas Liet. Amerikoje'' veikimo kelias yra dviejų krypčių kelias. Pirmoji ir pagrindinė kelio kryptis yra — narių savišalpos, draudimo ir globos reikalai. Antroji — švietimo ir kultūros reikalai.

S.L.A. vidaus statuto 1-mas skyrius, draugijos tikslą apibudina taip: ''Mūsų tikslas yra vienyti į brolišką sąjungą visus gero elgesio lietuvius, neatsižvelgiant į jo lytį, tikybą ir politines pažiūras, auklėti narių tarpe brolybės dvasią ir praktikuoti gailestingumo ir brolybės principus. Steigti suaugusių ir jaunamečių visų rūšių apdraudą ir išlaikyti pomirtinį ir ligos pasalpos fondus.'' Sių tikslų siekdamas, ''Susivienijimas Liet. Amerikoje''—pasistūmėjo labai toli į prieki, atsistodama ant tvirto materialinio pagrindo, sutelkdama virš trijų milijonų savo apyvartos kapitalo.

Tas reiškinys aiškiai parodo, kad šios draugijos nariai, šią materialinę progamos dalį suprato labai gerai — ją vertino ir rėmė.

Kiek silpniau S.L.A. sekėsi su švietimo ir kultūros reikalais, kurių tikslas:''Skleisti tarp lietuvių švietimą; leisti ir platinti mokslo veikalus; ruošti paskaitas, steigti mokyklas, teikti savo nariams studentams ir narių vaikams stipendijas. Taip pat steigti ir išlaikyti senyvo amžiaus nariams poilsio namus, jaunimui sveikatos ūkius ir t.t.'' Ant kiek sėkmingai buvo vykdomos savišalpos, draudimo ir globos funkcijos, ant tiek sunkiau riedėjo statute numatyti švietimo ir kultūros reikalai. Nesunku atspėti ir kodėl. Švietimo ir kultūros darbams buvo reikalingi specialūs tam kvalifikuoti žmonės, kurių visada yra trūkumas, ypač jų trūko anais ankstyvesniais laikais. Visi gerai žinome ir suprantame, kad kultūrinės veiklos darbai neduoda materijalinio pelno, bet reikalauja nuolatinio dėmesio, darbo ir išlaidų. Pagaliau, tautinis ir kultūrinis veikimas reikalauja daugiau entuziazmo ir energijos, kas daugiausiai telkiasi pas jaunimą, o to jaunimo organizacijoms visada trūksta. Jo trūko ir ''Susivienijimui.'' S.L.A. vadovybė tą puikiai žino ir supranta, kad be jaunosios kartos ir priaugančio jaunimo — nebus ir ateities - todėl per savo oganizacinius vienetus-''kuopas'' yra daroma viskas, savo ateičiai užtikrinti.

Už trijų metų, t.y. 1986 m. ''Susivienijimas Lietuvių Amerikoje'' minės savo 100 metų sukaktį. Garbė jam! Kad jis per savo gyvavimo laikotarpį tvirtai ''įsipilietino'' ir tapo viena skaitlingiausia ir ekonomiškai pajėgiausia lietuvių organizacija Amerikoje, kuri savo principais yra mums stiprus partneris kovoje dėl okupuotos tėvynės Lietuvos ateities ir likimo. Ta pačia proga tenka pažymėti, kad ''Susivienijimas Lietuvių Amerikoje'' yra aktyvus ir nuolatinis Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTos) narys ir stambus jos įdėjų rėmėjas.

Ilgiausių metų ''SUSIVIENIJIMUI!''

VLADAS ŠIMOLIŪNAS
SLA, Los Angeles sk. pirm.

Vytautas Kasniūnas

POVILAS DARGIS

Nuo Viekšnių iki Pittsburgo
Žymiausio šių metų lietuvio Amerikoje tėvynės meilės spinduliais apšviestas gyvenimo kelias

Apie Povilą Dargį esame skaitę spaudoje, daug girdėję. O dabar norėtume asmeniškai su juo supažindinti.

Perduodu žurnalistinius portreto ir asmenybės škicus: vidutinio ūgio, vyresnio amžiaus, dailios išvaizdos, tvirto sudėjimo, pasipuošęs šypsena, diplomatiškai manieringas. Iš turėtų jaunystėje storų garbanų tik likučiai dengia galvą.

Susibūrimuose, socialiniame gyvenime jį vis matai apsuptą būryje. Jis kalbus. Žodžių netrūksta. Mėgsta humorą. Domisi visais klausimais. Malonios, traukiančios asmenybės. Nukrypus kalboms į visuomeninius, politinius klausimus, kalba santūriai, išklauso kito nuomonę. Tvirtas savo galvosena, logiškas, neužgaulus, labai pakantus. Prisimename lietuviškus liaudies pasakymus: *"Kalbus kalbą, darbus darbą randa"*, arba *"Jis ne tik kalba, bet ir dirba"*, arba *"Jo žodžius seka pavyzdžiai."*

Darbo dieną baigęs teisme, kur eina atsakingas pareigas, išrinktas visam gyvenimui iki velionio dirba kitus darbus, kurie reikalauja didelio pasiaukojimo, idealizmo, meilės. Tai lietuviškieji darbai, gimtosios žemės šauksmo pareigos.

Pavyzdingas vyras, šeimos žmogus. Įkandin daugelyje darbų talkina mylimoji žmona Gertrūda.

"Be jos širdies meilės nebūčiau, kas esu", dažnai girdime jo žodžius. 54 vedybinio gyvenimo metai — džiaugsmo ir pasididžiavimo metai.

Tiek pat metų praleista aktyviame lietuviškame visuomeniniame gyvenime, politinuose sūkuriuose, bendradarbiaujant spaudoje ir 50 metų radijo tarnyboje.

Tai tokia būtų mano žodiniai škicai, piešiant žurnalistinį asmens Povilo Dargio paveikslą.

GIMTINĖ VIEKŠNIAI, VAIKYSTĖ

Vietovė pasakiškai graži, romantiška, upės Ventos ir jos intakų srityje. Iš šios apylinkės yra kilę ne vienas rašytojas, poetas, teatralas, mokslininkas, visuomeninkas, žymieji Biržiškos. Apie juos Povilas daug girdėjo namų kalbose, iš vyresniųjų brolių, iš mamos. Augęs gražios gamtos aplinkoje, vaikystės dienas puošė šeimos sukurtais meniškais vaizdais. Mama buvo dainininkė, jautrios sielos, žodžių kūrėja. Ji bendravo su kun. Vienožinskiu, kuris organizavo dainininkus, puoselėjo lietuviškas tradicijas, tautinius šokius. Jos jaunystės dienos skendo poeto Vienužio (kun. Vienožinskio) armonikos garsuose, dainų posmuose, eilėraščių žodžiuose.

Dainuojanti šeima, tautosakiniai pasakojimai, Vienužio dainos ir eilėraščiai, gražios, svajingos apylinkės, žydinčios pievos ir ilgesingos žvaigždėtos naktys, praleistos su arkliaganiais, miškai ir paukščių čiulbesiai, rodos, nebetilpo savyje, ir Povilas vaikystėje ėmėsi plunksnos. Jis rašė sau, laukams, geltonkasei mergaitei. Rašė ir po laukus barstė sudraskytus lapus, vis ieškodamas gražesnio žodžio.

Povilas P. Dargis (vėliausia nuotrauka).

Povilo du broliai buvo mokytojai, vienas savanoris kūrėjas. Baigiant Viekšnių mokyklą, religinga mama paslapčia vylėsi, kad gal jaunesnysis sūnelis pasirinks ku-

Povilas Dargis vaikystėje tarnavo Šv. Mišiose (dešinėje).

Povilas Dargis as an altar boy in his youth (extreme right).

1924 m. Šiaulių gimnazijos mokinių grupė — laikraštėlio "Jaunystės godos" bendradarbiai. Dešinėje stovi Povilas Dargis; kairėje antras — poetas Leonas Skabeika (pasirašinėjęs slapyvardžiu Miško Aidas, bendradarbiavęs JAV "Vienybėj").

A group of students from Šiauliai High School in 1924 published the newspaper "The Hopes of Youth." Povilas Dargis is standing on the right. Second from the left is poet Leonas Skabeika, who wrote under the pseudonym of "The Forest's Echo." He continued his literary career in the U.S. in the pages of the newspaper "Unity."

Povilas Dargis kalbasi su JAV prezidentu Fordu. Viduryje Vliko pirm. dr. Bobelis.

Povilas Dargis converses with President Gerald Ford. Seated in the middle is VLIK president Dr. Bobelis.

nigystės kelią. Džiaugėsi matydama tarnaujant Mišiose. Bet tai buvo tik mamos svajonės.

ŠIAULIAI — ŽVILGSNIS Į AMERIKĄ

Povilas, baigęs Viekšnių progimnaziją, linkęs toliau mokytis, vyksta į Šiaulių gimnaziją. Mokykloje nuotaika pakili. Tik atsisveikinąs su broliu, buvusiu savanoriu—gimnazijoje rado nepriklausomybės karių sukurtą patriotinę dvasią. Daug mokinių. dalyvavusių kovose dėl laisvės ir pertraukusių mokslą, grįžo į mokyklos suolą. Jauniesiems jie švytėjo pavyzdžiu. Povilo žodžiais, jie rieškutėmis žėrė pasiaukojimo, idealizmo dvasią. Ir jis mena tas dienas (būdamas perjaunas ir negalėjęs dalyvauti kovose) labai jautriai išgyventas, viename eilėraštyje išsakęs, tartum priesaikos žodžius, tarnauti, dirbti, aukotis tėvynei, savo tautai.

Gimnazijoje besimokydamas jis pradėjo dar daugiau rašyti. Artimiau susidraugavo su viekšniškiu Leonu Skabeika, būsimuoju poetu. Povilas aktyviai bendradarbiauja gimnazijos laikraštėlyje "Jaunystės godos".

Tiek Šiauliuose, tiek atostogų metu Viekšniuose, aktyviai dalyvauja jaunimo visuomeniniame-kultūriniame veikime. Jis rašo vaizdelius, vaidina, dainuoja, pasižymi kaip geras kalbėtojas — auksaburnis oratorius.

Povilo vyresnysis brolis gyveno Amerikoje. Iš jo gauna lietuviškų laikraščių, susirašinėja laiškais. Brolis kviečia važiuoti į Pittsburgą. Susidomi pasiūlymu. bet pirma nutaria baigti gimnaziją. Aukso ieškojimas jo negundė.

IŠ KAUNO Į PITTSBURGĄ

Baigęs gimnaziją, vyksta į Kauną ir studijuoja teisę. Įstoja į studentų korporaciją Neo-Lithuania, kuriai kelią rodė Vaižganto šviesi asmenybė. Uoliai studijuodamas, laisvalaikį skiria visuomeniniam-kultūriniam gyvenimui, dar labiau įsimyli ir susiriša su palydove plunksna.

Iš brolio gauna vis daugiau laiškų, raginančių vykti į Ameriką. Susidaro sąlygos ten toliau tęsti teisės studijas. Gaila skirtis su šeima, su draugais, numylėta tėviškė. Bet kas jaunystės užmojus pažabos! "Nuvažiuosiu, nepatiks, ir grįšiu", padaro sprendimą Ir kai nerimaujanti studentija žygiavo Kauno gatvėmis, kai jos pirmose eilėse švietė kan. Tumas-Vaižgantas, pasipuošęs Neolituanų kepuraite, Povilas galutinai apsisprendžia pasakyti *Iki pasimatymo!*.. ir 1926 m. spalio mėn. išsirengė kelionei.

Neviliojo Povilo žalias doleris — studijos buvo pagrindinis tikslas, o antrasis, lyg ir sakytos priesaikos vykdymas: dirbti tau, tėvyne. Ir nė kojų gerai nesušilęs, jau iš anksčiau gautos spaudos gerai susipažinęs su Amerikos lietuvių gyvenimu, tuojau kimba organizacinin darban: suorganizuoja vakarinę lietuvių mokyklą, pats joje dėsto lietuvių kalbą ir istoriją.

Išvykdamas iš Lietuvos jis prisiminė Tumo-Vaižganto pasakytus žodžius apie tą laikotarpį: "Mes sergame, mes karščiuojamės, mums reikia gydytis..."

Karščiu sirgo ir tuometiniai Pittsburgo lietuviai. Veikla gyva, organizacijų daug, bet trūko darnesnio tarpusavio sugyvenimo, susiklausymo. Povilas stojo dirbti ten, kur jautėsi esąs reikalingas, neatsisakė padėti kviečiamas. Šalinosi nuo didesnių nesutarimų. Netrukus pasižymėjo kaip taikytojas ir vienytojas; švytėjo tolerantiškumu. Kaip geras, ugningas kalbėtojas, su paskaitomis lankė įvairias lietuviškas kolonijas. Neskirstė darbų dideliais ar mažais — visi jam buvo vienodi tėvynės atžvilgiu. Lyg aukštai iškelta jo vėliava: idealizmas, pasiaukojimas, nepaprastas darbštumas. Jį lydi guvi orientacija — sveikas prigimtas išmanymas, žurnalistiniai gabumai ir sparnuotas, lakus gyvas žodis, tartas radijo bangomis.

P. Dargis, SLA prezidentas su SLA gener. sekretore Genovaite Meiliūniene.
Povilas Dargis, president of the Lithuanian Alliance of America with L.A.A. secretary general, Genovaitė Meiliūnas.

VISUOMENINĖ VEIKLA

Pirmosios įsikūrimo dienos Amerikoje nebuvo rožių žiedais klotos. Reikėjo susidaryti gyvenimo sąlygas, tęsti studijas ir dirbti visuomeninį darbą. 1929 m. Povilas vedė Gertrūdą Platekytę, čia gimusią, lietuviškai išauklėtą, turinčią gilų muzikinį išsilavinimą, gabią smuikininkę. Dabar jiedu abudu neša visuomeninio darbo naštą. Susidomėjęs Susivienijimu Lietuvių Amerikoje organizacijos veikla, jungiančią

1926 m. pavasarį Kaune, Miesto sode, su kolegomis Neo-Lithuania korporantais. Povilas Dargis antras iš kairės.

Povilas Dargis, second from the left, enjoys the Spring of 1926 in Kaunas's central park with other members of his fraternity, Korp!Neo-Lithuania.

visų įsitikinimų lietuvius, 1930 m. jis įsteigė 353 kuopą Pittsburge, kuriai vadovauja 53 metus. Nuo tų pačių metų jis dalyvauja visuose SLA seimuose. 1930 m. seimas buvo istorinis ir, lyg karvedys, Povilas laimėjo nugalėtojo vardą. Tais metais skilo Susivienijimas, komunistams gerai susiorganizavus perimti SLA vadovybę. Povilas, 25 metų jaunuolis, sumaniai ir energingai vadovavo, kad komunistai neperimtų SLA iždo. Jo vadovybei pasidavė žinomi senieji veikėjai, ir komunistai, išdidžiai ir su triukšmu atėję į seimą, iš jo išėjo pralaimėję. Nuo dabar visų akys nukrypo į Povilą Dargį. Jis buvo išrinktas sekančio, 37-to, seimo, įvykusio 1932 m., rengimo komisijos pirmininku. Seimas vyko Pittsburge, jame dalyvavo 191 delegatas, ir penkias dienas trukęs suvažiavimas turėjo labai gražią, įvairiaspalvę programą, su "Fausto" operos pastatymu, 2000 žmonių gegužinę, suorganizuota pirmaja radijo programa ir kt. Apie tai plačiai rašė Amerikos lietuvių spauda, kėlė Povilo Dargio sumanumą, ryžtą, energiją.

1944 m. Dargis buvo išrinktas SLA vicepirmininku, o nuo 1956 metų yra SLA prezidentas, ilgiausiai iš visų išbuvęs tose pareigose. Jam vadovaujant, organizacija didėjo, stiprėjo ir šiandie turi per 4 milijonus kapitalo.

Pravedęs, kaip prezidentas, pirmą kartą, SLA 70 metų sukaktuvinį seimą 1956 m. Detroite, jis pasižymėjo kaip "Roberto" parlamentarinių taisyklių vykdytojas. Seime buvo priimta nauja SLA konstitucija, aptarti visi organizaciniai reikalai. Vyko planingas darbas, darna. Nuo to laiko jo vadovaujami seimai tapo pavyzdžiu, kaip reikia juos pravesti.

Gertrūda ir Povilas Dargiai radijo stotyje praveda lietuvišką programą.

Gertruda and Povilas Dargis broadcasting their Lithuanian radio program.

P. Dargis yra ilgametis ALTo vicepirmininkas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pirmininkas, Tėvynės Mylėtojų Draugijos vicepirmininkas, buvęs Lietuvių Kambario Pittsburgo universitete komiteto pirmininkas. Pittsburgo City Council priėmė rezoliuciją, paskelbdama jį *Lithuanian Man of the Year*. Jis kaip atstovas dalyvavo beveik visuose JAV prezidentų priėmimuose. Jis taip pat aktyviai veikia ir amerikiečių politiniame gyvenime. Kurį laiką buvo Nacionalinis Lietuvių Demokratų pirmininkas, Warman-Power komisijos patarėjas, tautinių mažumų radijo programų koordinatorius.

Šiais metais minime 40 metų nuo ALT pirmojo kongreso, kurio rengimo komiteto pirmininku buvo Povilas Dargis. Kongresas buvo didingas, dalyvavo 500 organizacijų bei draugijų atstovų, senatoriai, kongresmanai. Apie jį plačiai rašė amerikiečių spauda, pirmą kartą iškeldama lietuvių vedamą kovą dėl Lietuvos laisvės. Laikraštininko ir diplomato Juozo Laučkos pasakojimu, Povilo Dargio tolerantiškumo ir įtakingumo dėka tada pavyko sutaikinti kairiuosius su dešiniaisiais. Prieš kongreso atidarymą tarp jų įkarštis buvo toks didelis, kad galėjo įvykti didelių nesklandumų. Kairiųjų vadai Grigaitis ir Vaidyla pasipriešino, kad nebūtų invokacijos-maldos. Dešinieji reikalavo tradicinės suvažiavimo atidarymo maldos. Buvo nutarta visą reikalą pavesti sutvarkyti kongreso rengimo komiteto pirmininkui Povilui Dargiui. Jis, atidaręs kongresą, pakvietė sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnus, o po to pakvietė kun. Švagždį sukalbėti maldą. Kairiųjų vadams neliko "nei bėgti, nei rėkti". Bet išklausę maldą, dėl jos niekam nepriekaištavo. P. Dargio paprašytas, kun. Švagždys sukalbėjo tokią prasmingą patriotinę maldą, kad visiems patiko. Kitus kongresus ruošiant dr. Grigaitis vis pasitikrindavo, ar surastas kunigas gražiai "dargiškai" maldai.

Povilas Dargis Pittsburghe prieš 25 metus prisaikdinamas Teismo pareigoms.

Povilas P. Dargis during swearing in ceremonies to the Pennsylvania Bar in Pittsburgh 25 years ago.

ALTO audiencijoje Baltuose Rūmuose pas prezidentą Harry Trumaną 1946 m. Antras is dešinės Povilas Dargis.

President Truman meets with Lithuanian American Council in the White House. Second from right, Paul Dargis.

Programų klausosi lietuviai, kurie yra kelintos kartos ir moka savo tėvų kalbą; klausosi ir tie, kurie gyvenimo kelyje ją pamiršo, bet didžiuojasi paveldėta tautine garbe; jungiasi prie klausytojų ir tie, kurie kadaise buvo užmiršę savo kilmės šaknis. Valandėlė prisideda ir prie lietuviškos veiklos rėmimo. Kiekvieną kartą, baigiant programą, raginama remti parapijas, vienuolijas, spaudą, minint "Lietuvių Dienas" ir kitus laikraščius. Viena žymi veikėja rašo, kad Dargio skatinama, ji ir daug lietuvių prenumeruoja laikraščius, remia spaudą. Anot jos, tai lyg gyvas paminklas tėvams, kurie gyveno lietuviška dvasia, sielojosi savos spaudos išlaikymu. Juos lankanti spauda primenanti lietuvybės gyvastingumą, paveldėtą tautiškumą. Pervertus laikraščių puslapius, lyg atgyja jaunystės dienų prisiminimai, išgyventos dienos tėvų namuose. Net laikraščių dažų kvapas toks savas ir malonus, — baigia laišką

Povilui Dargiui už vedamą radijo programą teko ir laurų vainikas. Dr. J. Prunskio prieš keletą metų paskirtą premiją už radijo valandėlę laimėjo Pittsburgo Povi-

50 METŲ LIETUVIŠKO RADIJO PROGRAMOS TARNYBOJE

Gyvendamas Pittsburge, buvusioje Amerikos lietuvių sostinėje, P. Dargis aktyviai veikdamas visuomeniniame gyvenime, džiaugėsi laimėjimais, kai į lietuvišką veiklą jungdavos jaunos jėgos, skaudžiai išgyvendavo, kai nuo tautinio kamieno jie atsiskirdavo, vieni išvykdami iš lietuvių kolonijų, kiti užmiršdami savo kilmę. Tada ir kilo mintis radijo bangomis pasiekti tėvynainius, žodžiu, daina, muzika juos jungti, neleisti lietuviškoms šaknims džiūti.

1933 m. vasarą Pittsburge radijo stotyje pasigirsta gražia tarsena, malonūs žodžiai: "Labą dieną, gerbiamieji klausytojai. Kalba Povilas Dargis". 30 minučių skambėjo dainos, muzika, lietuviškas žodis, lyg tas simbolinis Lietuvos laisvės varpas, skleidžiąs mūsų širdžiai turiningus žodžius: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt". Džiugūs buvo ir paskutiniai žodžiai: "Iki kito karto! — sakom sudiev — Gertrūda ir Povilas Dargiai. Šios dienos programą vedėm mudu abudu".

Iki kito karto! — tūkstančiai lietuvių laukė vėl kito sekmadienio, o po to vėl sekančio... sekančio...

Sekantys sekmadieniai — jų būta 2600 — išsities 50 metų laikotarpyje. Tai vienintelė lietuvių programa, sulaukusi dvigubo auksinio jubiliejaus: aukso vainikas lietuviškai programai, aukso vainikas ir jos vedėjam — Gertūdai ir Povilui Dargiui. Programos pabaigos žodžiai: "Mudu abudu" tapo lyg simboliu šeimos susiklausymo, bendravimo, talkos, bendro darbo.

"Mes nebūtume, kas mes esame, — sako tūkstančiai lietuviu, gyvenančių Pensylvanijoje, rytiniame Ohio ir vakarinėje Virginijoje, — jei mes nebūtume turėję tos lietuviškos radijo valandėlės."

Gertrūda ir Povilas Dargiai "Carnival" laive SLA ekskursijoje 1981 m. į Karibų salas.

Gertruda and Povilas Dargis on board the "Carnival" during an L.A.A. excursion to the Caribbean.

Lietuvių delegacija 1967 m.gruodžio 6 d. vizituojant viceprezidentą H. Humphrey, buvo taip pat pakviesta apsilankyti pas didelį lietuvių draugą sen. Thomą Dodd jo įstaigoje. Antras iš kairės P. Dargis.

On December 6, 1967, while visiting Vice-President Hubert Humphrey, the Lithuanian delegation was also invited to see an old friend, Senator Thomas Dodd in his offices in Washington. D.C. Second from left,P. Dargis.

lo Dargio radijo programa. Vertintojai iškėlė gražią kalbą, papuoštą žemaitiška tarsena, turinio vertingumą, muzikos puošnumą, programos įvairumą. Sudėjus visus pliusus, jam teko ir auksaburnio vardas.

Kai nyksta laikraščiai, nutyla radijo valandėlės, Pittsburgo radijo programa kelia mūsų visų pasididžiavimą.

ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS GARBĖS NARYS

Pradėjęs spaudoje bendradarbiauti pačioje jaunystėje, P. Dargis plunksnos iš rankų nepaleido ir atvykęs į JAV, ir čia bendradarbiavo keliuose laikraščiuose, buvo skyrių redaktorium. Vienas žurnalistas, iškeldamas jo spaudos darbą, rašo: "Povilo Dargio stilius lengvas, puošnus, vaizdingas, keliamos mintys aktualios. Toks jis yra ir radijo žurnalistas, maloniai skambančiu balsu, gražia tarsena. Nenutrūkstantis ryšys su plačiąja lietuvių visuomene, idealistinis nusiteikimas, negęstanti lietuvybės liepsna, teikia jam įkvėpimo dvasios. Jo paties žodžiais tariant, per radiją verta kalbėti, jei į kaimenę grįžta nors viena "paklydusi avelė".

Lietuvių žurnalistų sąjungos valdyba, įvartindama Povilo Dargio veiklą ir atliktus darbus išeivijos lietuviams, ilgametį bendradarbiavimą spaudoje, jam švenčiant 50 metų radijo programos vadovavimo sukaktį, išrinko ji garbės nariu.

★ ★

Pagerbti didvyriai Darius ir Girėnas

Liepos mėn. 17 d. Soldine, kur žuvo mūsų drąsūs lakūnai, Lenkijos lietuvių pastangomis buvo suruoštas tragiškai žuvusių Dariaus ir Girėno 50-ties metų mirties sukaktuvės. Šias gedulingas iškilmes pradėjo lietuviškomis mišiomis, kurias celebravo prel. A. Jurkevičius, asistuojant kun. Br. Kuculiui. Lietuviškos mišios sujaudino daugelį lietuvių, kurie lietuviškų mišių nėra girdėję nuo to laiko, kai karo priversti turėjo apleisti Lietuvą. Buvo pašventintas nesenai pastatytas koplytstulpis, sukalbėtos maldos ir giedamos giesmės lietuviškai.

Lenkų valdžios organai nuoširdžiai padėjo lietuviams šį paminėjimą surengti. Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos Šečino ratelio pirmininkas J: Žaliapienis padėkojo visiems suvažavusiems lietuviams ir lenkams ir ypatingai dėkojo lenkų valdžios pareigūnams tiek daug prisidiejusiems prie šių iškilmių surengimo. Sekretorius A. Nevulis ne vien tik padėkojo valdžios atstovams, bet dar įteikė kiekvienam Dariaus-Girėno ženklelį ir lietuviškų rankdarbių. Neatsiliko ir lenkai apdovanoję auksiniais medaliais lietuvius, kurie daugiausiai dirbo: A. Suraučių, J. Žemaitaitį ir J. Sanvaitį.

Arch. Vyt. Žemkalnis-Landsbergis, gyvenąs Vilniuje, prisiuntė sveikinimą raštu. Šiose iškilmėse dalyvavo ne vien lietuviai bet ir daugybė lenkų, tik deja, nedalyvavo nei vienas iš Lietuvos, nes iš ten išvykti negavo leidimų. Tarp visų dalyvavusių buvo ir keletas lietuvių iš Australijos, JAV ir Kanados.

Seinų krašto lietuviai deda vainiką prie Dariaus - Girėno paminklo Pszczelnike (buv. Soldine) minint lakūnų 50 m. skrydžio sukaktį.

Lithuanians from the Seinai region commemorate the 50th anniversary of the death of Darius and Girenas at a monument in Pszczelnik [formerly Soldin] Poland.

"LIETUVIŲ DIENOSE" GAUNAMOS KNYGOS

☐ **DAŽYTAS VUALIS**. Pasaulio garsaus rašytojo W. Sommerset Maugham romanas, pagal kurį susuktas filmas "Septintoji nuodėmė." Lietuvių kalbon vertė Stp. Zobarskas. Kaina $3.

☐ **MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS.** Parašė Vytė Nemunėlis; iliustravo spalvotais piešiniais V. Stančikaitė. Tai gražiausia ir labiausiai skaitoma knygutė vaikams.

Kaina $4.00

Antano Maceinos Deimantinė Sukaktis

Prel. dr. Petras Celiešius

1. *Gyvenimo apybraiža*

Malonu yra kalbėti*) apie Antano Maceinos 75 metų amžiaus sukaktį, nes jis yra ne tiktai didis mūsų tautos filosofas, mūsų pasididžiavimas, bet dargi gimnazijos laikų mano moksladraugis. Nors jis yra dvejais metais už mane jaunesnis (gimęs 1908), tačiau buvo viena klase už mane aukščiau. Abu esame prieniokai, "Žiburio" gimnazijos mokiniai. Tuo metu niekas iš mūsų nenuvokėme, kad A. Maceina iškils iki Universiteto, Teologijos-filosofijos fakulteto dekano ir savo kūryba taps vienu iš didžiųjų mūsų tautos filosofų. Gimnazijos metu jis buvo gabus mokinys visiems dalykams. Tačiau ne jis vienas. Vienais penketais varėsi tiek jo, tiek mano klasėje po keletą gabių jaunuolių. Maceina buvo kuklus, iš dalies nedrąsus. Niekam nesimetė į akis nei savo iškalba, kaip Paulius Šalčius, nei polemika, kaip Petras Stravinskas, nei vaidybiniais gabumais, kaip kad Marius Skrinska, nei kavalieriškais "burtais", kaip kad daugelis kitų to meto gimnazistų, nei sporte, kaip tas pats Skrinska. Žodžiu, gimnazijos metu A. Maceina liko nepastebėtas, kad čia pat mūsų tarpe bręsta žymus mokslininkas. Tiesą pasakius, jis tada buvo dar gana jaunas (baigdamas penktąją klasę) teturėjo 16 metų). Niekas iš mūsų nenustebo, kad tas gabus, ramus, geras jaunuolis, išsiritęs iš penktosios klasės, pasuko Vilkaviškio kunigų seminarijos link.

Jaunuolio brendimo metas dažniausiai yra ir jo idėjų bei minčių revoliucijos metas. Toji prigimtoji savybė neaplenkė nė Antano Maceinos. Kunigų seminarijoje pradėjo jis bręsti, kunigų seminarijoje pradėjo reikštis jo kritiškoji teologinių dalykų įžvalga, itin dogmatinės teologijos disciplinoje. Profesoriaus apdairiai surankiotos, vienos krypties gatve studentams perteiktos tikėjimo tiesų interpretacijos A. Maceinai sukeldavo abejonių. Savo kritiškais ir įžvalgiais klausimais sukeldavo profesoriui abejonių: kažin, ar čia netūno vilkas avies kailyje? Ar neišaugs į kokį teologinį revoliucionierių? Todėl, kol jo mintys nusistovės bei audrinis tarpsnis praeis, seminarijos vadovybė patarė A. Maceinai laikinai iš seminarijos pasitraukti. O kai po poros metų jon grįžo ir, studijuodamas teologiją vis daugiau nerimo, tada pats jau apsisprendė su seminarija atsisveikinti ir pasauliečiu pasilikti.

Iš Vilkaviškio kunigų seminarijos A. Maceina perėjo Vytauto Didžiojo Universitetan, pasirinkdamas Teologijos-Filosofijos fakultete filosofiją ir pedagogiką. Jame studijavo 1928 - 1932 m.

Universitete A. Maceina dar daugiau

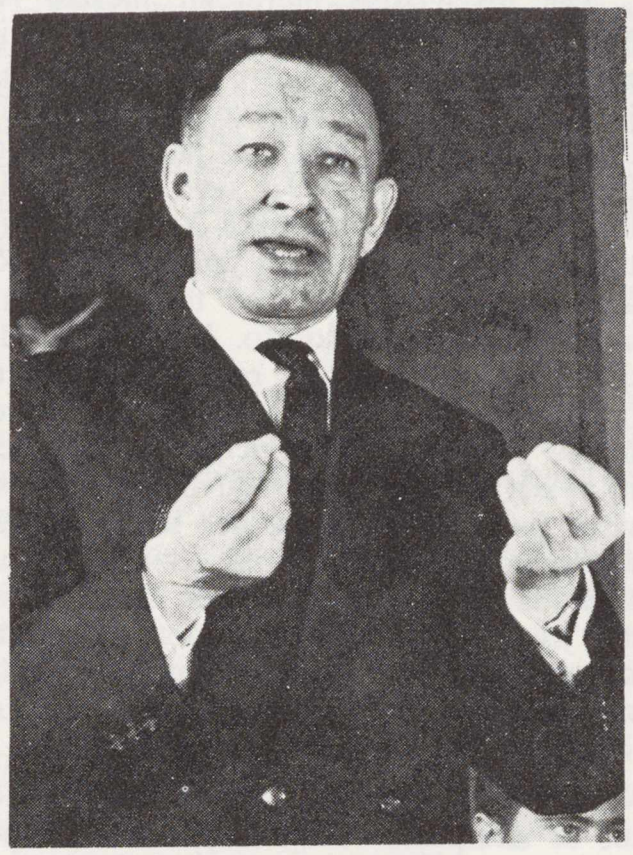

Antanas Maceina, daugelio visuomeninių, filosofinių ir religinių veikalų autorius, kai jam 1970 m. buvo paskirta Ohio Lietuvių Gydytojų dr-jos kultūrinė premija.

Anthony Maceina, author of essays on philosphy, religion, and social issues.

brendo amžiumi ir išmintimi. Jis buvo prof. Stasio Šalkauskio mokinys. Jo nepaprastais gabumais susidomėjo profesoriai kan. Kuraitis ir St. Šalkauskis. Jų padedamas, A. Maceina gavo stipendiją pagilinti studijas užsienyje. Lanke net keletą universitetų, būtent: Liuvene, Belgijoje, Friburge, Šveicarijoje, Strasburge, Vokietijoje, ir Briusely, Belgijoje. Tačiau doktoratą įsigijo ne užsienyje, bet Vytauto Didžiojo Universitete, apgindamas disertaciją *Tautinis auklėjimas*. Pakviestas dėstyti tame pačiame Universitete, 1935 m. privatdocento katedron įkopti A. Maceina parašė habilitacijos darbą tema: *Ugdomasis veikimas*. Nuo čia prasideda jo mokslinė karjera, užsibaigusi 1942-43 m. Teologijos-Filosofijos fakulteto fakulteto dekanu. Karo poveikyje pasitraukęs į Vakarus, jis tęsė profesoriaus darbą Vokietijoje, Freiburgo ir vėliau Muensterio universitetuose, kol nesveikatos verčiamas turėjo 1970 m. pasitraukti pensijon. Tačiau pensijos metu A. Maceina tapo pats produktyviausias filosofinių veikalų rašytojas, daugiausia ribodamasis religijos filosofija ir baigdamas pačiu didžiausiu ir pagrindiniu *Filosofijos kilmė ir esmė* veikalu.

Be Lietuvoje parašytų: *Tautinis auklėjimas, Ugdomasis veikimas, Socialinis teisingumas, Pedagogikos istorija* ir daugelio straipsnių, spausdintų LKM Suvažiavimo darbuose, Lietuvos mokykloje, Tiesos kelyje, Židinyje, Vaidilutėje, A. Maceina užsienyje yra sukūręs keliolika filosofinių veikalų, kaip antai: *Didysis inkvizitorius, Jobo drama, Saulės giesmė, Niekšybės paslaptis, Didžioji Padėjėja, Dievo Avinėlis, Sowietische Ethik, Bažnyčia ir pasaulis, Didieji dabarties klausimai, Krikščionis pasaulyje, Religijos filosofija, I, Filosofijos kilmė ir prasmė, pora* poezijos rinkinių, ir daugybė straipsnių, išspausdintų Aiduose, Į Laisvę, Drauge, Tėviškės žiburiuose, Darbininke ir keliuose vokiečių žurnaluose.

A. Maceina yra ne tiktai gausus rašytojas kūrėjas, bet taip pat ir veikėjas. Net ir jo veikaluose, išskyrus *Filosofijos kilmė ir prasmė*, yra ne kas kita kaip gyvenimo filosofija. Savo veikaluose jis nesvarsto atitrauktomis sąvokomis ar sausomis teorijomis, bet gilinasi į gyvenimo filosofiją, tai yra, jis ima konkrečią žmogaus gyvenimo situaciją, ją sklaido, ieško pagrindimo ir prasmės. Tokiu būdu A. Maceina sukuria veikalus nepaprastai įdomius, įžvalgius, gyvenimiškus ir kartu naujus, nes jis yra gilus analitikas: pastebi tai, ko kitas nepastebėjo, pro šalį praėjo. Atskiras gyvenimo problemas jis svarsto atskirais veikalais, kaip antai: skausmo ir bendrą blogio problemą — *Jobo dramoj*, Antikristo problemą ir niekšybės paslaptį —*Didžiajame inkvizitoriuje*, neturto prasmės problemą — *Saulės giesmėje*, krikščioniškumo ir laicizmo santykį — knygoje *Bažnyčia ir pasaulis bei Krikščionis pasaulyje*, apie sovietinę elgseną arba etiką ir jos santykį su krikščionybe — *Sowietische Ethik und Christentum* knygoje, apeliavimas į krikščionio sąžinę — *Didieji dabarties klausimai* iššūkyje. Ir tik priešpaskutiniame veikale *Religijos filosofija* A. Maceina persisveria daugiau į teoretinį religijos svarstymą. O paskutiniame (iki dabar) veikale *Filosofijos kilmė ir prasmė* jis pasireiškia grynu filosofu teoretiku.

Kaip veikėjas A. Maceina yra įdomus savo gyvu žodžiu, tai yra viešo pobūdžio paskaitomis. Turbūt, mes senesnioji generacija dar neužmiršome jo garsiosios paskaitos, skaitytos 1936 metais Katalikų Veikimo Centro (KVC) konferencijoje Kaune. Gal daug kas iš mūsų neprisimename visos paskaitos turinio, bet dažnas ją minime dėl garsaus iššūkio: bažnyčių auksą pavesti socialiniams reikalams, atseit, vargšams šelpti. Jo ugningas žodis bei socialinis iššūkis nuskambėjo kaip naujo lietuviško revoliucionieriaus pasireiškimas. Iš esmės nebuvo tai blogas pasiūlymas (net popiežiai savo "tiaros" atsisakė, skirdami minėtam tikslui), tačiau A. Maceinos iššūkis buvo tam laikui pernaujas. To meto kultūrinė aplinka dar buvo nepribrendusi tokiems žygiams atlikti. Todėl į jo pasiūlymą buvo žvelgta kaip į bedievišką dalyką. Lietuvos hierarchai į tai reagavo užgauliai. A. Maceinai buvo labai skaudu, kad jo geri norai buvo nesuprasti, o jis pats susilaukė iš Bažnyčios vyresniųjų pasmerkimo, kuris lydėjo A. Maceiną net į tremtį ir gerokai pakenkė jo geram vardui sustabarėjusių lietuvių visuomenėje. Apie tai A. Maceina nenori nė prisimintimi. Tačiau korespondento Broniaus Liubino spaudžiamas, tą savo nesėkmę taip apibūdina:

"Kiekvieno juk žmogaus gyvenime esa-

**) Paskaita, skaityta ateitininkų sendraugių susirinkime Los Angeles, 1953 rugsėjo 25 d.*

ma baisiai nemalonių daykų, kilusių betgi iš asmeninių santykių su kitais: susipykimas, neištikimybė, apgaulė, nepasisekimas ir t. t. Apie tai pasakotis būtų tikrai neprasminga. Jeigu vis dėlto aš į Jūsų klausimą atsakysiu, tai tik todėl, kad esu turėjęs nemalonumų ne asmeninėje, o idėjinėje plotmėje.

Nemaloniausias dalykas, palietęs mane *kaip krikščionį,* yra mano konfliktas su bažnytine hierarchija, prasidėjęs Kaune (1936), atsinaujinęs tremtyje (1947) ir kažkaip savaime išdvėsęs, netekdamas objekto. Tiesa, blaiviai svarstant, šio objekto jis niekad nė nebuvo turėjęs, tačiau mūsų hierarchijai atrodė, kad toks objektas esąs. Konfliktas prasidėjo mano paskaita K.V.C. konferencijoje 1936 m. Šioje paskaitoje kalbėjau apie katalikų įnašą į kapitalizmą ir kėliau mintį, esą, reikia socialinį klausimą spręsti ryžtingai ir našiai, kol ne pervėlu. Bažnytinių turtų reforma buvo siūloma kaip akivaizdus tokio ryžtingumo ženklas. Atoveikis į šią paskaitą buvo nelauktas. Po ilgų ir karštų diskusijų konferencijoje (šiose diskusijose dalyvavo vysk. J. Staugaitis ir vysk. M. Reinys), Kauno arkiv. J. Skvireckas perdavė man per teol. filos. fakulteto dekaną prof. Kuraitį paskutinį ispėjimą: jeigu ašen dar sykį *taip* kalbėsiąs, jis atimsiąs man "missionem canonicam", be kurios man būtų tekę universitetą palikti. Taip arkivyskupas pareikalavo mane pasitraukti iš KVC valdybos, nors konferencijos ir buvau išrinktas. Dalis katalikų spaudos (ypatingai kun. J. Stankevičiaus "Darbininke" ir Amerikos Kunigų Vienybės organas "Forum" (1937 m. nr. 15-17) sutiko paskaitos mintis labai nepalankiai, telkdama kritiką ne tiek apie pačias mintis, kiek apie jų autorių ir nepagailėdama jam gražbyliškų epitetų — nuo "Judo" ligi "masono". Išsivystė baisiai nemalonus ginčas — ne viešas, o patvoriais. Aš pats tuo metu su nieku nepolemizavau, o po metų išleidau aną paskaitą, išplėtęs ją į knygą: tai ir yra aukšiau minėtas "Socialinis teisingumas".

Tremtyje konfliktas su mūsąja hierarchija atsinaujino 1947 m. dėl mano skelbtos nepasaulėžiūrinės politikos arba valstybės neutralumo religijų bei pasaulėžiūrų atžvilgiu. Šį konfliktą tęsė tremtyje jaunieji mūsų vyskupai. Vėl užsimezgė nemalonūs susirašinėjimai, įtarinėjimai, skundimai Vatikanui. Amerikoje plito vysk. P. Bučio laiškas, kuriame jis siūlė Ateitininkų Federacijos valdybai arba priversti mane atšaukti mano pažiūras, arba išmesti mane iš ateitininkų (man pačiam jis siūlė *išstoti).* Vokietijoje visi trys lietuviai vyskupai pasisakė prieš mano kandidatūrą į Ateitininkų Federacijos vadus. Šį sykį ašen nebuvau toks santūrus kaip Lietuvoje, tiek laiškais, tiek straipsniais gindamas savo idėją. Todėl polemika virė gana ilgus metus. Šį sykį irgi buvau ruošęsis nepasaulėžiūrinės politikos sampratą išvystyti atskira knyga. Net ir vysk. Bučys mane į tai ragino, tikėdamasis, esą, tokiu atveju ašen įžiūrėsiąs šios sampratos *nekatalikišką pobūdį* ir jos atsisakysiąs. Tačiau pakvietimas dėstyti Freiburgo universitete (1956) sumaišė mano planus, ir ši knyga liko neparašyta" ("Darbininkas", 1968 m. kovo 19 d. nr. 21).

Tas nepagrįstas hierarchų mestas A. Maceinai kaltinimas apkartino jo gyvenimą. Tas kartėlis tęsiasi iki paskutiniųjų dienų. A. Maceina savo teologiniais ir teistinės filosofijos veikalais jau įrodė savo ištikimybę Bažnyčiai. Jis savo religinės filosofijos įžvalga pasireiškė kaip pirmasis tos srities filosofas mūsų tautoje. Bent iki šiolei nėra buvę mūsuose tokio stipraus analitiko religijos filosofo. Jis kartu ir didis mūsų teologas tiek raštu, tiek žodžiu (paskaitomis). Savo veikla visada buvo ir yra ateitininkijos principų gynėjas bei jų vykdytojas. Visur jis buvo kviečiamas, visur jis yra laukiamas, nes savo paskaitomis jis yra visada naujas, įdomus ir patrauklus. Deja, dėl sveikatos sunegalavimo jis jau nėra pajėgus judėti ar toliau keliauti. Tad kviečiantiems savo žodį prisiunčia įrašytoje juostelėje.

Tokia yra trumpa apybraiža Antano Maceinos gyvenimo ir veiklos, nes paskaitos ar straipsnio rėmai riboja kalbos apimtį. A. Maceinos gyvenimą bei veiklą pilnai nušviesti reikaliga jo asmens monografija.

2. *Keletas A. Maceinos mąstymo svarbesnių minčių*

Visi A. Maceinos sukurti veikalai yra labai įdmūs, gilaus įžvalgumo ir verti dėmesio. Tačiau, negalėdami jų visų trumpoje paskaitoje apimti, pasitenkinkime bent keleto paskutiniųjų kūrinių pačių pagrindinių minčių pabrėžimu.

a. *Didieji dabarties klausimai* (1971)

Svarstydamas dabartinio krikščionio didžiuosius klausimus A. Maceina kelia tris svarbiausius dabarties klausimus, būtent: pasaulio sekuliarizaciją, Evangelijų numitinimą ir revoliucijos santykį su religija.

Pirmoje "Didžiųjų dabarties klausimų" dalyje autorius nurodo kai kurių pastangas sekuliarizuoti pasaulį. Vieni jų pagrįstai teigia, kad pasaulis, kokiame pavidale jis bebūtų, nėra Dievas, o tik Dievo reikšmuo. Itin Vatikano II susirinkimo tėvai įžvelgė pasaulio sekuliarizacijos reikalą ir paragino mokslininkus dirbti savo srityje visų gerovei. Todėl Bažnyčios santykis su pasauliu ir laikomas po II Vatikano susirinkimo pasikeitusiu. Anot A. Maceinos: "pasaulio atleidimas". . . nuo jo tiesioginio palenkimo tikėjimui ir Bažnyčiai" (53 psl.).

Antroji pastanga sekuliarizuoti pasaulį siekia jį ne tik nudievinti, bet ir subedievinti. Tai reiškia, kad pasaulis ne tik nėra Dievas bet jis yra ir ne Dievo. Jiems pasaulis nerodo į antgamtybę, priešingai psalmistui, nurodančiam, kad "Dangus pasakoja Dievo garbę, ir dangaus skliautai skelbia jo rankų darbus" (Ps. 18,2). Teistui pasaulis yra ne tik būtis, bet ir reikšmuo. Tad, anot A. Maceinos: "Nureikšmintas pasaulis yra kartu ir nudievintas pasaulis, ne tik ta prasme, kad jis yra ne Dievas, bet ir ta prasme, kad jis yra ne Dievo" (61). A. Maceina, tad, džiaugiasi, kad Bažnyčia padarė pažangą, netapatindama tikėjimo su mokslu. Jis sako: "Didžiulis tad nesusipratimas (dabar —*PC)* kalbėti apie krikščionybę kaip mokslo stabdį" (83).

Antroje "Didžiųjų dabarties klausimų" dalyje A. Maceina svarsto Evangelijų numitinimo problemą, daugiau susitelkdamas prie R. Bultmano. Jam daromas pagrindinis priekaištas, kad jis nenagrinėja, kas Evangelijose istoriška ir kas ne — kas mitai, bet susitelkia vien į jų pateiktą išganymo prasmingumą, tai yra — ką Evangelijos reiškia mums išganymo prasme. R. Bultmanui Dievo žodis yra tik tai, kas prakalbina mūsų egzistenciją. Anot A. Maceinos, egzistencinė interpretacija tėra įvykio idėjinė pusė. O ar pats Evangelijos minimas faktas yra istorinis, ar tik mitinis - idėjinis, R. Bultmanas nesvarsto. Jei krikščionybė nėra apreiškimo istorinis faktas, o tik idėjinė interpretacija, tai ir Kristaus asmens istoriniai įvykiai pakimba ore. A. Maceina pabrėžia, kad kaip Kristaus iš numirusių prisikėlimo istoriškumas, taip ir jo įsikūnijimas, dangun žengimas, pasilikimas Bažnyčioje — Šv. Sakramente, jo antrasis atėjimas istoriškai mums svarbūs. Jie grindžia mūsų tikėjimą. Jei krikščionybė nėra istoriniu požiūriu apreikštoji religija, tai ji nuvertinima ir įjungima į visą eilę kitu religijų (plg. psl. 109). Pavertus Evangelijose minimus faktus tik reikšmenimis, visa krikščionybė netenka savo pagrindo.

Trečioje Didžiųjų dabarties klausimų dalyje A. Maceina sprendžia pačią didžiąją krikščionybės problemą, būtent— pasaulio kūrimą ir evoliciją. Jis, kritikuodamas prancūzų vienuolio paleontologo Pierre Teilhard de Chardin pasaulio evoliucijos sampratą, griežtai pasisako už pasaulio sukūrimą iš nieko. Pasaulį Dievas sukūrė ne iš pirminės medžiagos, bet iš arba žiedėjas arba pasaulio dalis. "Žiedėjas" — pagal Platono sampratą ir "Absoliuto išplauka" — pagal Platono supratimą. Kam pasaulis yra sukurtas ne iš nieko, "tam pasaulis yra arba demiurgo žiedinys, reiškiąs tam tikrą idėją, arba Absoliuto išplauka, rodanti į savą šaltinį" nieko (236 p.), arba iš nebūties (266). Kitaip manant, Dievas būtų ne kūrėjas, bet (97 p.). Teilhardinę pasaulio išsivystymo sampratą A. Maceina palaikė materialistine samprata ir dėlto prieš ją griežtai pasisakė. Į tai buvo reaguota mano brožiūra *Dr. A. Maceinos Didžiuosius dabarties klausimus besvarstant* (1972). Prie jo kai kurių teiginių kritiškai kibo ir žymus dadarties lietuvių teologas kun. Augustinas Rubikas.

(Pabaiga bus sekančiame Lietuvių Dienų numeryje)

Paulius Jurkus

Karaliaus sapno dovana

Karaliau, duok man raktą nuo didžiųjų durų

TĄ PAČIĄ dieną, kai Lietuvos ir Lenkijos karaliumi išrinko vengrą Steponą Batorą, jis taip ir paklausė didikus:

—Noriu būti garsus valdovas. Ką turiu daryti?

Lenku baiorai supo raudonų apsiaustų skvernus ir nežinojo, ką atsakyti. Tik vienas lietuvis, Vilniaus vaivada, nusišypsojo naujam karaliui:

—Tai labai lengva, valdove. Nukeliaukit į Vilnių, suraskit tą vietą, kur Gediminas sapnavo geležinį vilką, ir jūsų sapnas bus karaliaus Stepono didybės liudininkas.

Sukruto išrinktasis karalius. Po šalmo plunksnom jo galvoje buvo likusi sakmė apie narsų riterį Gediminą, kuris į daugel valdovų pilių įdėjo savo raktus ir keliem šimtmečiam ten paliko savo giminę — gediminaičius. Bet tie karaliai gediminaičiai Lietuvoje ar Lenkijoje pasibaigė, ir jis pirmas yra išrinktas į jų sostą sėsti. Tad verta nukeliauti į Vilnių, kad ten surastum Gedimino sapną ir savo didybę.

Liepė dvariškiams rengtis kelionei į Vilnių.

Ragus pūsdami, išlėkė greitieji raiteliai šaukliai. Pro pakelės užeigas, pro ežerus su žvejais, pro plaukiančius vasarojus, pro vijokliais apaugusius dvariukus jie nuvedė valdovą tiesiai į tą miestą, kur varpai skambino vasaros pradžią, į miestą, kur gediminaičiai variu apkaustė rūmų duris.

Raiteliai tikėjosi greit surasti tą vietą, kur miegojo Gediminas ir sapnavo. Toks didelis valdovas, toks reikšmingas sapnas. Ten turi būti paminklas didesnis už katedrą. Taip visada yra, — kur valdovas sustoja, ten tuoj stato paminklą, į žalvarinę lentą įrašo, koks tai buvo didelis įvykis — čia valdovas ilsėjosi. Ir taip vieta pasidaro garsi.

Raiteliai šoko šen, šoko ten, bet niekur nerado jokio paminklo nei valdovui, nei jo sapnui.

Raiteliai tada klausė tuos, kurie į knygų lapus surašo miesto kvėpavimą. Gal jie ką žino. Šie atsakė:

—Tokios vietos visiems žinomos. Jokių paminklų ten nereikia. Paminklai garsina tik nežinomas vietas!

—Sakykite greičiau, kur Gediminas sapnavo geležinį vilką,— nerimo raiteliai šaukliai.

Raštingi vyrai pamažu padėjo žąsies plunksnas, uždarė rašalines, kad rašalas neišdžiutų, ir tarė visi drauge:

Tai bus labai lengva parodyti. Eime!

Čia pat katedra, vėdinasi duris atsidariusi. Ir pilies kalnas su mūru sunkumu. Raštingi vyrai sustojo, pirštu parodė į vieną pusę, į kitą, Vienas jų tarė:

Valdovas Gediminas miegojo čia, į kalną nusigręžęs, nes jis ten norėjo pastatyti pilį.

—Visai ne taip!— pakėlė pirštą antras raštininkas. —Toks didis valdovas negi miegos čia pakalnėje. Juk čia pelkė. Jis ant Tauro kalno sulaikė savo žirgą nakčiai.

—Visi jūs klystate,— tvirtino trečias. —Jis ten, kur pilis savo mūrais visiem grumoja, jis ten nakčiai buvo užjojęs.

Bičiuli, visai ne taip!

—Ne taip!

—Ne taip!

Ir susiginčijo tie raštingi iškalbūs žmonės, o prie miesto vartų sutrimitavo antrieji karaliaus šaukliai. Jau ir dvariškių karietos atlinguoja su nauju valdovu į seną miestą.

Greitieji raiteliai nebelaukė, kol raštingieji nutils, pailsę nuo ginčų. Jie savo kalavijais užrėžė žemę kalno papėdėje. Į kampus dar įsmeigė ąžuolų šakas. —tai čia ta istorinė vieta, kur miegojo Gediminas!

Tuo ir tereikėjo. Ir kaip raštingi vyrai anksčiau nematė,—tik čia buvo jų lopšys, čia valdovas sapnavo geležinį vilką. Tikrai čia verta pastatyti puošniausią paminklą.

Jie nusilenkė tai istorinei vietai ir nuėjo į savo raštines, kur jų laukė žąsies plunksnos.

ATŠVYTRAVO karaliaus dvaro tarnai ir pastatė raudono šilko palapinę toje vietoje,kuri buvo atžymėta kalavijų rėžiu. Prie palapinės pakabino įrašą: ''Mūsų brangiam karaliui, kad čia pradėtų savo garsią ateitį,''

Miesto vartuose sudundėjo būgnai ir pasigirdo trimitai. Tai karalius su savo svita. Visi nori pamatyti, kaip atrodo tas naujas valdovas. Jis ne mūsų šalies, o mūsų karalius. Jis vengras. Ir ko ateiviui parūpo Vilniaus senieji ąžuolai? Kam jam Gedimino sapnas? Jis juk nesupras, ką lietuviškas vilkas stūgaus?

Bet jis karalius. Jis žino, ko nori. Ir dabar visi apie tai turi kalbėti ir tuo rūpintis. Juk ir miesto varpai tą patį kalba. Todėl ir pakilo smilkalai ir vienuolių atodūsai, kad valdovo sapnas būtų kuo gražiausias. Už tai valdovas gausiai apdovanos.

Skardėjo visur trimitai — ir pilies bokštuose ir kalnuose. Tokia šventė! Seniau tik karo pergalėm taip šaukė trimitai, o dabar — karaliaus būsimam sapnui!

Panaktiniai nuėjo gatvėm ir liepė uždarinėti duris visų smuklių, užeigų, dirbtuvių, visus geležinius vartus, vartelius, kad kartais necypteltų kokia geležis. Užgesino ir kepyklų krosnis, kad malkos kartais garsiai nesušnypšu ir nepokšteltų.

Plėšikai ir vagys, kurie mėgo vakarais kraustyti žmonių kišenius ir smuklių stalčius, ir tie suprato, kad reikalas labai svarbus. Negalima taip vaikščioti tuščiom gatvėm ir kaukšėti kulnim. Kai karalius išvyks, tada jie atsigriebs už prasapnuotą laiką.

Karalius įžengė į raudono šilko padangtę. Pakvipo malonūs kvepalai, pakvipo ir degančių žvakių vaškas. Tarnai nurengė karalių, karališkus rūbus suguldė ant atlašinių kėdžių. Vienuolis sukalbėjo vakarinę maldą, švęstu vandeniu pašlakstė visus kampus ir peržegnojo. Jis nusilenkė ir paliko karalių minkštam guoliui.

Karalius pažvelgė į kryžių, pakabintą prie jo lovos. Suprato jis valandos rimtumą. Jis ateivis, o miestas senas, lengva būti sugėdintam prieš tokią garsią gediminaičių eilę. Tokias pilis pastatė, taip toli nunešė savo kariuomenių vėliavas, o ką jis, karalius Steponas, padarys? Jam todėl ir reikia gero sapno.

Karalius uždengė apklotą viršum minkšto guolio ir pats kaip riteris atsigulė ant žemės.

★

ANAPUS palapinės kilimais vaikščiojo karininkai. Vienas jų pridėjo pirštą prie lūpų ir kitam parodė, kad tyliai pasitrauktų į šalį. Ir tada labai tyliai jo paklausė:

—Kas bus, jei valdovas sapnuos geležinį vilką ir tas vilkas pradės labai staugti?

—Tokiu atveju mum reikia ausis saugoti ir kitus įspėti.

Greitai visi sargybiniai žinojo, ką reikės daryti, jei išgirs vilkų staugimą. Karaliaus ausys kitokios, —jom tokie kaukimai niekai, o jie pasirūpino vatos, kad galėtų užsikimšti ausis.

Sargybų kuždėsiai apie staugimo pavojų nuplaukė per gatves į sodelius, kiemus. Ir visi suprato, kad reikia saugoti savo ausis, kai karalius čia miega ir sapnuoja.

Tą naktį pražydo Vilniaus liepos. Nei tie raštingi vyrai nežinojo, kada liepos Vilniuje žydi. Nakties tyloje jos pabudo ir atidavė savo kvapą lengvam vėjeliui.

Toks jaukus vėjelis nešė liežiedžiupų kvapus ir sklaistė visur, po gatves, sodelius, darželius, nuo rūsio langelių iki kambariuko aukštai, kur budi jauna mergaitė.

Ir mėnulis tikriausiai pajuto, kad žydi Vilniaus liepos. Ir kokia bus naktis be mėnulio?! Ir jis turi būti ties miesto šuliniu, ties tvenkiniu, vijoklių lapinėje, sodo takely. Mėnulis ir žydinčių liepų kvapas Vilniuje! Koks tai stebuklas!

Kažkur labai tyliai atsiveria langas. Lange įsirėmina jaunas veidas. Ir kitas langas, ir dar kitas.

Visi žiūri į naktį, jaučia liepų kvapą ir svajoja. Ir jie nori būti karaliais, karietom dundėti su didele palyda, žvilgėti auksiniais papuošalais, bet kas bus tada, jei visi bus karaliai?! Ne, ne! Geriau tegu būna vienas karalius su savo dideliais rūpesčiais, o jie, tie paprasti žmoneliai, turi savo liepas ir mėnesieną.

Kažkur durelės prasivėrė. Žingsniai nučiužėjo laiptais į sodelį. Po obelaite suolas. Kai ten sėdėsi, būsi kvepiančios nakties dalelė. Būsi toks mažas, o ilgesys bus didelis.

Kiti tylūs žingsniai. Ant suolelio atsisėda. Jų rankos susitinka, veidai susiglaudžia. Jie dviese žvelgia į tolumas, į neišmatuojamas erdves, ir taip jaučia vienas kitą.

Juk tai karališkas sapnas, visų sapnų gražiausias. Liepos žydi. Ir jų jaunystė. Ir koks tai žavesys - jaunystė!

Ir gerai, kad atvyko karalius, Jis atnešė tą nakties tylą. Ir kad visa tai nesibaigtų!

(Pabaiga sekančiam numeryje)

Kultūros Židinio scenoje po literatūros šventės, premijų įteikimo ir koncerto. Iš kairės: A. Vakselis, T. L. Andriekus, OFM, Bern. Brazdžionis, Brolis Vilus, OFM, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, T. Paulius Baltakis, OFM, pranciškonų provinciolas, L. Žitkevičius ir P Jurkus.

L. Tamošaičio foto

Literatūros Šventė ir Koncertas

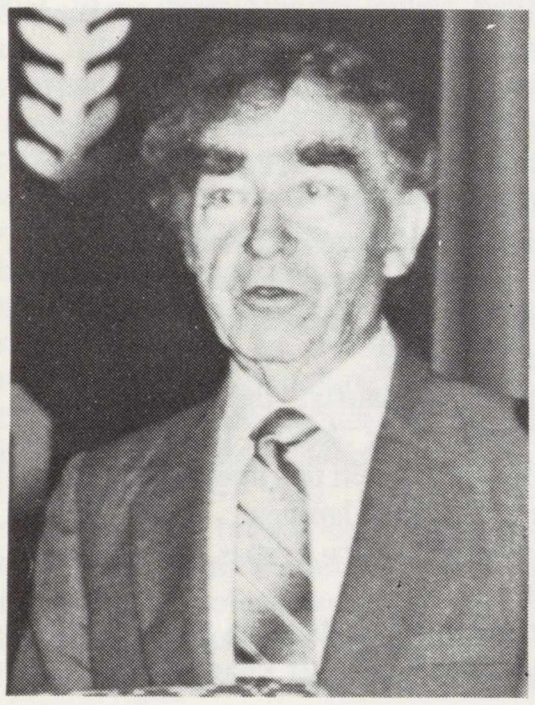

1983 m. spalio 2 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Kultūros Židinyje, New Yorke, įvyko Lietuvių .Rašytojų. Draugijos. premijų įteikimo šventė su literatūrine programa ir piano koncertine dalimi, kurią atliko pagarsėjęs pianistas Brolis Vilius, OFM.

Gausiai prisirinkusi didžioji KŽ. salė šiltai sutiko ir priėmė premijų laimėtojus Bernardą Brazdžionį, Paulių Jurkų ir Leonardą Žitkevičių.

Priėmęs premiją, kiekvienas rašytojas tarė žodį, čia paįvairintą lakiu humoru, čia nukreipdamas žvilgsnį į kūrybą, kūrėją ir jo santykį su skaitytoju bei klausytoju ir pridėdamas padėkos žodį mecenatams, literatūrinės kūrybos skatintojams.

Šventę elegantiškai ir su giliu nuoširdumu pravedė T. Leonardas Andriekus.

Į šventę atsilankė nemažai rašytojų kolegų, dailininkų, kitų menininkų ir gausus skaičius šviesios visuomenės, nekurčios literatūrai ir jos laimėjimams.

Programos dalyvius ir momentus užfiksavo foto aparatais V. Maželis, L. Tamošaitis ir A. Reivytienė.

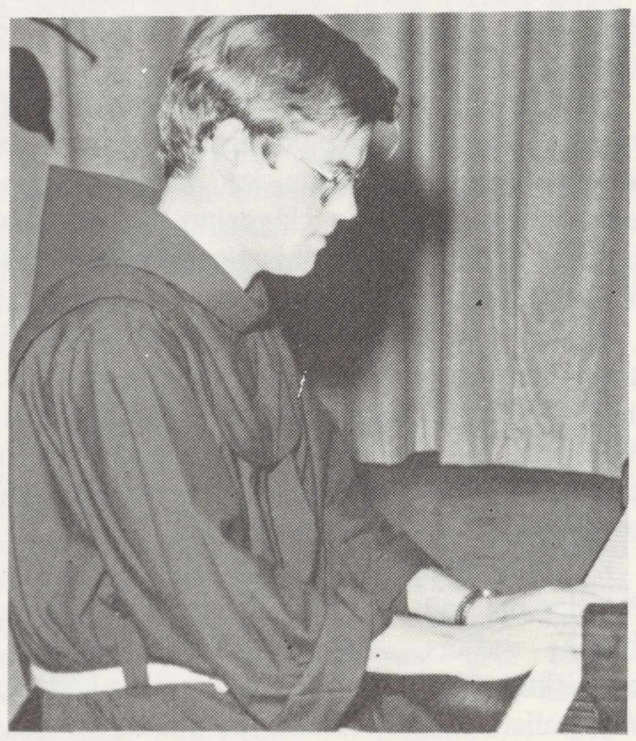

Brolis Vilius, OFM skambina.

Viršuje: Kalba LRD literatūros premijų laimėtojai. Iš kairės: Bern. Brazdžionis, laimėjęs LRD Maironio vardo poezijos premiją už "Vaidilą Valiūną"; Paulius Jurkus, laimėjęs LRD J. Gabės vardo jaunimo premiją už knygą jaunimui "Kiškis Piškis pas Gediminą" ir LRD A. Barono vardo novelės premiją už novelę "Bokštas"; Leonardas Žitkevičius, laimėjęs LRD J. Gabės vardo premiją už eilėr. rinkinį vaikams "Aš nelauksiu, kol užaugsiu"; T. Leonardas Andriekus, OFM, LRD valdybos įgaliotas surengti šią literatūros šventę ir jai vadovauti.

LRD jaunimo premijų mecenatė Nelė Mazalaitė ($2000), Barono vardo novelės premijos mecenatai ($500) J. E. Sinkiai.

Visos šio psl. nuotraukos L. Tamošaičio.

DEDIKACIJOS

Antanas Gustaitis

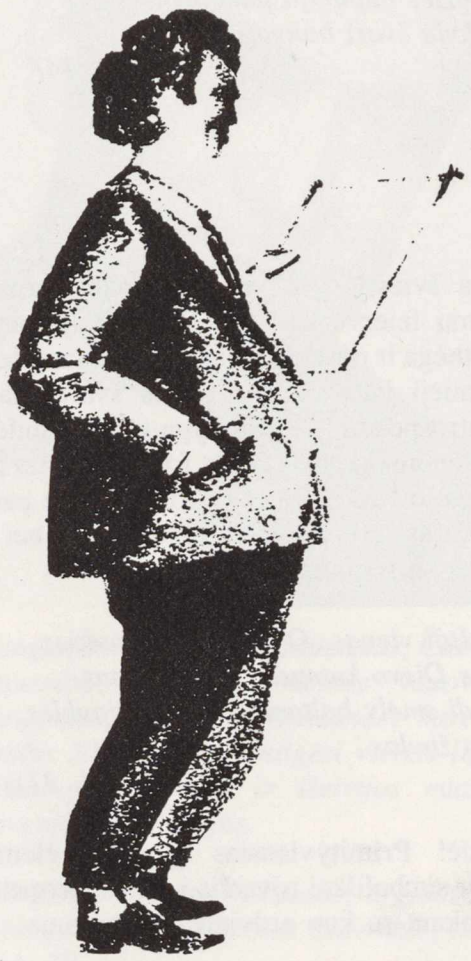

A. Gustaitis skaito humoristiką.

—A. Dociaus piešinys

VIKTORUI VIZGIRDAI

(Pavydo valandą)

Tu sukuri galvų protingų,
Peizažų nuostabiai žavių,—
O aš, kol pajėgų nestinga,
Bandau tapyti liežuviu.

Piešiu, ką prieš save išvydęs:
Veikėjų žygių kaliošus,
Net baltą aviną avidės,
Jei kuo į žmogų panašus.

Deja, liežuvis greit išdžiūsta.
Tai ne teptukas ir dažai:
Vos aplaižai herojaus biustą,
Žiūrėk - jo nuopelnų mažai.

O jeigu jį tulžy pavilgau
Ar naktį mirkinu vyne —
Vis viena rėmuose nežvilga
Net auksu apkalta ponia . . .

MIELAJAI BIČIULEI

Alei Rūtai

Jei oželis — į darželį,
Dainos klausdavo:kas bus?
Jei darže Rūtelė Alė —
Viskas aišku be kalbos:

Pro Rūtelę, pro tą žalią,
Spindi akys mėlynai,
Ir oželiui prieš jo valią
Dygsta angelo sparnai . . .

Bernardui ir Aldonai Brazdžioniams

(Vardinėse)

Kai Gegužis į Vistą sugrįžta
ir į ausį genelis kalena,
Šviežiom kruopom palesinkit vištą
Ir gaidelio pašlovinkit meną.

Lai pragysta antelės ir žąsys,
Linksmai sukrankia juodvarnių hunta,
Ir žvirblelis, veikėjas mažasis,
Šią varduvinę dieną pajunta.

O ir mes keliam taurę ''Burgundo,''
Nors paluošę, o sočiai užkandę,
Už tą laimę, kur širdį vis gundo,
Kol pravirkstam, savęs išsigandę.

Ir Jums šaukiam: Neliaukit žydėję,
Avakadais ir fygomis sirpę,
Nors ir žiogas prieš mūsų idėją
Pasislėpęs krūmokšniuose svirpia!

Tik nelipkit ant kakalio šilto,
Kol dar metas abiem neatėjo, —
Nors ir kūno plaukeliai pražiltų,
Teliepsnoja dvasia Prometėjo!

Brangiam bičiuliui Juozui Andriui

''Anapus teisybės'' knygoje''

Daug dorybių drauge iškentėjom
Ir išgėrėm daug džiaugsmo svaigaus
Su Onom, Elenom, Dorotėjom
Nukvatojom takeliais žmogaus.

Išmatavom taurelių gylybę
Ir lėkštumą išminčių galvos,
Išragavom ir meilę ir Liebę,
Ir Liubov įvairiausios spalvos.

Rods jau nieko daugiau nebeliko,
Ir kelionės pradžia taip toli,
O vis trokštam dar vieno dalyko,
Kurio garsiai ištart negali.

1956 m. spalio 20

MONIKAI LEMBERTIENEI

(Vardo dienai)

Lai Patringas, dievas žiedo
Jums kasryt į širdį gieda,
Laimina rankas iškėlęs:
Dieną vardo Monikėlės,
O Brazdžionius, Railas, Rūtą
Iš visur kurie dar kruta
Apie Jus ir baltą stalą
Lai vis šlaksto, kol nubąla
Švento vakaro gale
''Galo'' vyno rasele.

1982.v.21

Jurgis Gliauda

"daina šviesi"

Alės Rūtos poezijos rinkinys

Bahamų salynas sudaro slaptingo ir grasaus Bermudų trikampio kraštinė. Šiame jūros trikampyje dingsta be pėdsako eikliosios jachtos. Dėkinga medžiaga detektyviniams romanams . . .

Pabuvojusi Bahamų saloje rašytoja-poetė Alė Rūta savo įspūdžių ir mąstymų pynę sudėjo eilių rinkinin ''Daina šviesi.'' Bermudų trikampio alistatoje gimė vaiskus, kaip Bahamų padangė, poetiškasis Alės Rūtos dienoraštis. Kūrybos žmogui tinka keliauti— nauji gamtovaizdžiai, kitos buities aplinkybės skatina giliau įsižiūrėti į būties mįsles. Prie gausių rašytojos Alės Rūtos romanų ''Daina šviesi'' yra turiningas introspekcijos priedas.

Rinkinio puslapiuose rašomosios mašinėlės tekstas. Knyga atspausta Zerox'o būdu. Tai skatina žiūrėti į knygą kaip į medžiagą nuo literatūros vakaro piupitro; kaip į betarpį kūrėjos ir skaitytojo ryšį; tas jaukus rašytojiško darbo autentiškumo pobūdis ragina itin vertinti labai mažo tiražo knygą, kaip autorės faksimilę, kaip autorės artumą.

Viršelį ir skyrių užsklandas nupiešė rašytojos duktė dailininkė Rasa Arbaitė, gerai pažįstama savo savitu braižų dailės parodose.

''Daina šviesi'' turi tris padalas: ''Tamsa,'' ''Nujautimas,'' ''Daina šviesi.'' Knygos padalinimas nesuardė jos pagrindinės fabulos. Tai buvimas tropikų saloje, kas įrėžia dvasioje naujaip atrandamų įspūdžių, naujų sprendimų, Tropikinė gamta teikia ryškių spalvų. Tai juto dailininkai Paul Gaugin ir Jonas Rimša.

Alė Rūta, aišku, nepatyrė šioje saloje robinzoniškų rūpesčių. Civilizacijos eroje mažai ir beliko užkampių, kur reikia naujų robinzonų. Nuo tokių rūpesčių išlaisvinta poetė susitiko su puikiuoju Bahamų gamtovaizdžiu lyriškai, mąsliai, įžvalgiai. Bet tropikų egzotikos nenuneigti — ji gaiviai įsiveržė į jos, poetės, sultingus škicus. Poetė rado taiklių metaforų, epitetų, naujovės, gero balanso tarp įspūdžio ir jo analizės. Naujovė gi yra rasti juosvų tonų, juosvų atšešėlių, Štai, kaip įrėminta, drobė:

Atlante rašalas — juodas ir mėlynas,
dangus — apsibarstęs auksiniais dažais . . .
. . .aplieja tamsybės, kaip rašalas, žemę . . .
Per visą dangų tik juodi vežimai . . .
(psl. 30, 31)

Žaisdama asonansų kaskadais ir žaismingos prozopopėjos būdu, ji išgauna vaizdą:

Vandenin saulė barsto sidabrą,—
emeraldai, ametistai nusivilnija . . .
O virš baltojo stogo — kas daros?
Triukšmauja raudona bugonvilė.
(psl. 31)

Šis yra trečias Alės Rūtos poezijos rinkinys. Visi jie buvo suredaguoti lyg ir tematiškai. Visi jie tauriai papuošti autorei būdinga melancholija, kuri, tačiau, neperauga desperacijon, sustoja prie įspūdžio sintezės. Tai paranki meditacijos sąlyga. Autorė sustoja atokiau nuo plakatiškų ditirambų gamtos egzotikai. Ne gamta, bet susitikimas su gamta, sudaro postūmį rasti ištakus kūrybai.

Taip teka, teka laikas!
Nuskalauja žaizdas ir ašaras,
drumzles nuplauja pakalnėn,—
vėl kyla švari banga.
(psl. 14)

•

''Daina šviesi'' yra jaukus turisto hermetinių išgyvenimų fejerverkas. Nuolatos, kaip bangos į krantą, atbėga ir potvynio ciklais nurieda, gilesnieji ir seklesnieji katarsiai — minties švarėjimai per reiklią introspekciją, Visa knyga yra šio sudėtingo proceso dominuojama: gamtos fone, įspūdžių tvane, vyksta savojo ''aš'' esmės ryškinimas sau pačiam, Tas procesas eliminavo iš tematikos bet kurį susilietimą su socialiniais motyvais:

Vaikštai vienas. O rūpesčiai traukias.
Tame Dievo kampely — ne vienas.
Spindi smėly baltam rausvos kriauklės,
virpa žiedas . . .
(psl. 31)

Kriauklė! Primityviausias gyvybės elementas nuolatos ir simboliškai įsiveržia į poetės hermetizmą, jai susitinkant su kuo erdviausia panorama:

Jautiesi, lyg būtum
vidury dykumos.
Nei vėjas lengvutis
negaivins, nepamos.

Nueisi. Ir smėlis
tau pėdas užpustys.
Užkris tik pamėlus
amžinoji naktis.
(psl. 9)

Prisimename debiutinio Alės Rūtos eilių rinkinio ''Be tavęs'' finalinę eilutę:

Mano dienas išbėgusias ir mirusias ir pėdas
jų užkas.
(psl. 55)

Melancholija buvo ir liko poetės *modus scribendi* (priemonė kurti ir išvadas rasti). Taip ji deklaravo 1946 metais rinkiny ''Be tavęs'':

Tik melancholija —
geriausia tavo draugė —
parodys tolumose viltį
ir nieko nežadėdama vilios tenai — —
(psl. 62

Meilė gyvenimui, sualegorinta susitikimo su kriaukle scenoje, gal būt yra slėpingas''Daina šviesi'' rinkinio pagrindinis motyvas? Būti, egzistuoti, suprasti savo būtį - tai reiškia susitikti su gyvybės apraiškomis. Plačiausioje vandenyno pakrantės panoramoje atrandama kriauklė:

Krantas. Baltas smėlis. Vandens
bangos spalvingos, patrauklios.
Kažkas akiai pasivaidens . . .
Tai baltos gražuolės — kriauklės.
(psl. 24)

Baladžių varpais suskamba eilėraščiai ''Jaunas mėnulis'' (psl. 30), ''Jūros vestuvės'' (psl. 32). Lengutis humoras retokas svečias:

Nei telefono, anei laiško . . .
Ramybė — brangioji mano!
Atsiradau. O kaip? — neaišku . . .
Gražiausioj saloj Bahamų!
(psl. 24)

Susitikimas su grožiu jaučiamas per visą rinkinį ir tai primena sustikimą su sakraliniu slėpiniu, su pašvęstu altoriumi. Tai daro asmenį patenkintą. Jis vėl kūdikiškai tyras, vaikiškai naivus, nudžiugęs žmogus. jis **homo gaudens** (džiūgesningas žmogus) pasak Vlado Stankos džiaugsmo filosofijos nusakymo.

Tą alegorinį posmą tenka kartoti:

Kitas krantas jau pasitiks,,—
ir ne tu, ir diena — nebe ta.
Jau žaibai padangėj sublyski,
nes kelionė — svajonė baigta.
(psl. 40)

Kelionė — svajonė! Lyriškiausias gyvenimo nusakymas . . .

''Daina šviesi''
Alės Rutos poezija
1983
44 puslapiai
Rasos Arbaitės piešiniai

———————

Naujos Knygos

''Kitokios Lietuvos Ilgesys''—Bronius Raila (šimtas prakalbų į Lietuvą). Spaudė ''Vilties'' spaustuvė, Cleveland, Ohio. 400 pusl., kietais viršeliais, kaina $5.00.

Gaunama ''L.D.'' knygyne, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles CA 90029.

GINKIME LIETUVIŲ TEISES

Nepamirškite savo aukos Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti ''Lietuvių Teisėms Ginti Fondas'' (arba ''American Lithuanian Rights Fund, Inc.'') ir siųsti adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636.

Auka Lietuvių Teisėms Ginti Fondui.....US.....

Pavardė,vardas.....

Adresas.....

SUDIE, ARCHITEKTE!

(1907,XII.18—1983.V.31)

EULOGIJA A.A. ARCHITEKTUI
JONUI MULOKUI

Buvai, kaip ir mes, šio pasaulio keleivis. Neramus, išsiilgęs šviesos ir naujovių. Vaikystėj raštą pažinęs iš slepiamo nuo maskolių elementoriaus. Iš motinos pasakų atsekęs lietuvio senovinę dvasią. Vėliau ieškojęs savo kelio ir savų stilių—neramiai sielai išreikšti. .....

☆

Jonas Mulokas, rokiškėnas nuo Juodupės. Mokslo pagrindą gavęs Rokiškio dar senojoj (ne Vaižganto) gimnazijoj. Statybos studijas baigęs Kauno Vytauto Didžiojo universitete (su žalia neo-lituano kepure). Kaune ir Vilniuje pradėjęs savarankiškus statybos meno ieškojimus.

Vilniaus bažnyčių istorinis grožis ir M. Čiurlionio meno vizijos bus pakreipę Joną Muloką ieškot senųjų lietuvių tautos meno pradų ir juos perkelt į ateitį: medžio mene, statybos laukuose, pastatų medžio ir mūro susilietimuose.

Svetur iškeliavęs, tremtinio lazdos jis nenumetė pakelėj; ją įsmeigė į svetimas žemes, ir ji sulapojo ir išaugo. Jono Muloko kelio gale išaugo šakotas architektūrinis medis, individualus, tarp kitų—atpažįstamas iš lietuvių liaudies meninių motyvų.

Jonas Mulokas darbštus ir išradingas. Dar Vilniuje—atlietuvinamų namų ir bažnyčių darbai; Žemaitijoj, Židikuose—rašytojos Marijos Pečkauskaitės paminklinė koplyčia; Augsburge—lietuvių tremtinių kryžius ir daugelis (jo studijos) dekoratyvių koplytėlių, kryžių, kitų medžio darbų; Chicagoj—Mykolo Krupavičiaus antkapy—įdomus kryžius—monumentas Kazimierinėse; Amerikos architektų išskirtas ir premijuotas jo (ir sūnaus Rimo) įspūdingas modelis, su koplytstulpiais bokštų viršūnėse.

Jono Muloko bažnyčios — architektūra svetur, su gražiais bandymais parodyti, kiek yra lietuviško charakterio.

Marquette Parko bažnyčia Chicagoj, su mediniais liaudies meno ženklais mūro fasade.

East St. Louis lietuvių bažnyčia, pastatyta vysk. Antano Deksnio.

New Yorke prel. J. Balkūno "Atsimainymo" bažnyčia—lietuviško kluono siluetas, net su žirgeliais viršuj . . . (Amerikiečių pastebėta ir premijuota.) Šone—pasviręs bokštas su koplytstulpiu. Drąsus projektas, gražiai įvykdytas.

Lietuvių bažnyčia Custer, Michigan.

Kennebunkporte, Maine—Pranciškonų sodyboj kryžius—koplytstulpis. Liurdo grota ir Kryžiaus kelių paminklas, su dailių koplytstulpių bokštu.

Prie Jaunimo Centro Chicagoj—Nežinomo kareivio paminklas, Jono Muloko projektuotas, su architekto Rimo Muloko, sūnaus, pagalba.

Yra daugiau darbų tėvo ir sūnaus—Mulokų; iki paskutinių Jono gyvenimo metų jie drauge dirbo, planavo, ar bent tarėsi.

Kompozitorius Alfonsas Mikulskis, Čiurlionio Ansamblio įkūrėjas, meninis vadovas ir dirigentas, gyvenęs Clevelande, mirė š.m. spalio 20 d. Su juo baigėsi vienas ilgas ir sėkmingas tremties ir išeivijos muzikinio gyvenimo laikotarpis.

Composer Alfonse Mikulskis, organizer and director of the Čiurlionis Ensemble, died on Oct. 20.

Vienas iš paskiausių Jono Muloko (visuomeninių) darbų—Wayne universiteto Detroite "Lietuvos kambarys"; tai istorinių nuotraukų montažas—nuo grindų iki lubų, pagal architekto projektą. "Kambarys" sudaro impozantišką Lietuvos istorinių įvykių vaizdą, brangų lietuviams ir stebinantį svetimtaučius.

Ir daug kitų Jono Muloko darbų.

Visa tai pasiliko statiniuose liaudinės bei istorinės vizijos, kur įgavo gyvybės medy ir mūre kūrybinga mintis, kilusi iš meilės Lietuvai—visa tai nepradings, o ilgus metus bylos apie lietuvio architekto talentą ir sumanų darbą.

☆

Tik pats, Architekte, nebesugrįši. Peržengęs savo 75 m. išgyventą Būtį 1983.V.31 d) sustingai Amžinybėje.

Veltui ilgėsis Tavo mieloji Jadvyga ir sūnūs, pasigęs senelio keturios anūkėlės; veltui Tavo baltos galvos minioj dairysis naujų Tavo kūrybinių idėjų Kalifornijos "Dailiųjų Menų klubo kolegos." Nebesugrįši, nebepasirodysi.

Tiktai gyvensi Tave mylėjusių ir gerbusių širdyse; taip pat—savos kūrybos pastatuose.

Sudie, Architekte!

—A. R.

Dr. Dovas Zaunius—iškiliausias diplomatas

"Dr. Dovas Zaunius," knygą parašė dr. Albertas Gerutis, išleido "Viltis"—1982 m., tiražas—500 egz. Kaina 6 dol.

o o o

Dr. Dovas Zaunius (1892-1940) jo 90 m. gimimo ir 40 m. mirties sukakčių proga labai gražiai ir prasmingai pagerbtas jo jaunesnio kolegos ir didelio gerbėjo—dr. Alberto Geručio—parašyta knyga, kur išsamiai pavaizduotas šio diplomato gyventas laikotarpis, jo nuveikti Lietuvos gerovei ir garbei darbai, ir gana gerai išryškintas šio Mažosios Lietuvos ištikimo sūnaus. Nepriklausomos Lietuvos Užsienių reikalų ministro, charakteris.

Knygą "Vilties" Draugijai leidžiant didįjį velionį pagerbė ir jo šeima: žmona—solistė Vincė Jonuškaitė, Lietuvos valstybės teatro primadona, ir vaikai; jie—knygos išleidimo žymiausi mecenatai."

Beveik 600 puslapių (romanų formato) knygoje daugiausiai dėmesio kreipta į tiesiogines dr. D. Zauniaus, kaip Lietuvos diplomato ir ministerio, pareigas į to laikotarpio valstybines problemas ir kaip sumaniai dr. Zaunius jas spręsdavo.

Deja, labai mažai tepaminėta Dovo Zauniaus vaikystė ir jo studijų metai; o būtų buvę įdomu pasekti to didžio mažlietuvio charakterio formavimas ir būtų buvę įdomu, psichologiškai analitiniu keliu, sužinoti, kodėl ir kaip Dovas tapo tokia stipria asmenybe, tokiu nepalaužiamu lietuviu; nors ir buvo kilęs iš "nugrimzdusių varpų krašto . . ." Tai jo paties sukurtas poetiškas jo gimtinės aptarimas. Girdi, Mažojoj Lietuvoj daug suvokietintų lietuviškų sielų, tartum nugrimzdusių svetimam ežere varpų, kurių balsai tačiau tam tikrais kritiškais tėvynės laikais ir vėl prabyla . . .

Atrodo, dr. D. Zaunius buvo geras kalbėtojas (iš kelių kalbų knygoje); ir tarpais mokėdavo panaudoti net poetines kalbos priemones.

Diplomatinis dr. Zauniaus kelias nušviestas plačiai, objektyviai, išssamiai. Ypač ryškus Latvijos atstovo laikotarpis, kovos su lenkų smurtu (dėl Vilniaus) ir sukilimo Klaipėdoj bei atstovavimas Klaipėdos krašto byloje ir jos laimėjimo laikotarpiai—nuotaikos, užkulisiai, dr. Zauniaus taiklūs diplomatiniai ėjimai, jo tvirti apsisprendimai—už tiesą, už Lietuvos gerovę ir—tik laimėti. Dr. D. Zaunius tuo metu ir išėjo laimėtoju: bylose su lenkais ir su vokiečiais.

Knygoje nušviestos dr. D. Zauniaus politinis įžvalgumas ir "Baltijos valstybių santarvės" kūrime. Jau tada ministras dr. Zaunius suprato, kokią reikšmę šių tautų likiminėj kovoj turi visų trijų valstybių (ar tautų) Lietuvos, Latvijos ir Estijos santarvė, minčių ir planų suderinimas, savitarpinė pagelba.

Knyga parašyta gera lietuvių kalba; nors esmėje politinis turinys, tačiau skaitoma lengvai, yra visiems mums brangių ir įdomių detalių iš Lietuvos praeities. **—A.R.**

PRAŠOME ATNAUJINTI "LIETUVIŲ DIENŲ" ŽURNALĄ 1984 METAMS

ENGLISH SECTION

Soviet Influence in the U.S. Courts

It is difficult to understand why the Department of Justice of the United States, through its Office of Special Investigations (OSI) follows the policy of using the services of the Soviet Union and their Secret Service Agency, the KGB.

It is widely known that the Soviets do not observe any civilized legal procedures, especially in political lawsuits. Soviet prisons and Gulags are crammed with innocent people who dared to speak out for religious freedom or human rights. Soviet physicians, with assistance from the KGB, use various methods to ''treat'' Gulag dissidents in psychiatric hospitals and in prisons.

Representatives from the Department of Justice's Office of Special Investigations closely collaborate with KGB agents, prosecutors, archivists and diplomats. In 1980, the Chief of the OSI met with Soviet agents in Moscow and entered into a secret agreement for the use of KGB agents and documents supplied by them against so-called ''war criminals'' of the Second World War. As a rule, the Soviets collect the materials concerning such a person and then turn everything over to OSI for their use.

The OSI agents, who represent the U.S. Department of Justice, are not at all concerned that the witnesses and the materials supplied by the KGB be trustworthy. Neither are they concerned that the attorneys of the accused American citizens will not have the opportunity to check the archives kept by the Soviet Union and that the defendants' attorneys will not have the opportunity to question the witnesses made available by the Soviet government. Only the agents of the KGB and the OSI have that privilege.

Moreover, the OSI ignores the official position of the United States regarding the occupation of the Baltic countries. The OSI's agents do not pay any attention to the fact that the United States does not recognize the incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the Soviet Union. The OSI cooperates closely with the Soviet prosecutors who state officially in the depositions taken behind the Iron Curtain, that it is the Soviet Code of Laws, and not the American, Lithuanian, Latvian or Estonian, that is being used in Vilnius, Riga and Tallinn.

In the case of the United States v. Liudas Kairys, depositions were submitted of certain witnesses who resided in Soviet-occupied Lithuania. Ironically, the depositions were conducted in Riga, Latvia, rather than in Lithuania. These depositions were taken in close cooperation with the OSI and the Soviet prosecutor. A representative of the United States Embassy in Moscow was present at the depositions.

Before the depositions were even begun, the Soviet prosecutor warned Kairys' attorneys that the depositions were to be conducted according to Soviet law; i.e. the Soviet Latvian Code of Criminal Procedure, not United States law. During the deposition, the Soviet representative was in complete control of the interrogation: who would ask the questions of the witness and when those questions would be asked. Translators were not American specialists, but agents assigned by the Soviets. In this manner, a Lithuanian was deposed not in Lithuanian but in Russian, as demanded by the Soviet prosecutor.

When the attorney representing Mr. Kairys attempted to protest against the improper manner of interrogation, the Soviet prosecutor said, ''I am warning you that the attorney of the accused does not have my permission to interrupt me and to ask questions. I am in charge here; we will have no discussions about the matter of depositions. When the judge (he forgot that he was not a judge, but only a prosecutor — which, however, is an even higher position in the Soviet Union) is asking questions or when the government attorney (i.e. from OSI) is in the process of asking questions, no one has the right to interrupt him as is established by the rules of this country (i.e. the laws of the Latvian SSR). The defendant's attorneys may participate only when their turn comes.''

Obviously, such procedures are not in line with the legal procedures of the United States. The attorney defending Mr. Kairys tried again to protest the illegal questioning by an attorney for the OSI. The prosecutor warned him again.

What questions may be asked, how many questions and when they may be asked of the witnesses procured by the KGB (there were three witnesses), was decided by the representative of the Soviet Union, and not in keeping with accepted legal procedures in the United States. It is important to note that all these proceedings were observed by a representative of the United States Embassy.

KGB agents not only procure witnesses, but in close and friendly cooperation with the OSI attorneys, the Soviets also procure various ''supporting'' documents. The defendant's attorneys often do not get the opportunity to examine these documents closely. They receive only poor quality photo copies. The KGB selects only those documents which they intend to use in each case, and do not open the archives for further investigation to the defense attorneys. Quite often, documents submitted have corrections and rather conspicuous falsifications. Such materials are used against the persons pre-judged by the Soviets. It is incredible that such materials are being used by the American government through the Office of Special Investigations.

More often than not, when original documents are sent to the U.S. Court, as in the case of Mr. Kairys, such documents are shown to the defendant's attorney by members of the Soviet Embassy in Washington, D.C. In Mr. Kairys' case, two agents from the Soviet Embassy were present in court and expressed their satisfaction with their procedures. Only they had the original documents, which they had prepared for use against Mr. Kairys; they gave those documents for a brief perusal to the judge and immediately took them back. These agents were present during proceedings only as a result of their collaboration with and by special invitation of the OSI.

It is truly unfortunate that few American citizens are aware that such procedures are being used against American citizens in this day and age. Even among the members of the legal profession, few are acquainted with the procedures and methods used by the OSI. The members of the United States Congress, who increase the financial support for the OSI each year, do not follow these cases and are not aware that the American system is being misused through cooperation with the Soviets.

It is very sad that the American Courts, in their attempt to adhere to the United States Immigration laws, are being abused by Soviet agents and the members of the Department of Justice's Office of Special Investigations.

(This is a translation of an article which appeared in the Lithuanian Newspaper ''Draugas'' published in Chicago, June 29, 1982. The author is a Chicago attorney, S. Paul Zumbakis.)

Moscow's anti-semitic campaign is now being faithfully echoed by the communist establishment in Lithuania. Although the ostensible target is ''international Zionism,'' the reasoning and verbiage come straight out of old Nazi propaganda, echoing the style of such anti-semitic periodicals as Die Sturmer.

A man is sitting in a park in Vilnius, studying a Hebrew book. A KGB official tells him he can't go to Israel. The man responds ''I know that, but they speak Hebrew in heaven.'' The KGB agent says: ''Heaven? Maybe you'll go to hell!'' The man answers: ''In that case, I already know Russian.''

INTERVIEW WITH LORI BACEVIČIUS NELSON

(Conclusion)

Did you take a personal risk in planting an article like this?

I don't think so. One thing about working in such a large office is that it is all the more important that I communicate my concerns to my superiors. I'm not in left field, functioning all alone. I report to the Bureau of Special Operations head, who reports to the Assistant District Attorney, who reports to the District Attorney. I didn't do this like a fish out of water, I did consult with our people. We looked up the remedies available to us and realized that nothing could be done in the office anymore to get the Board to change its practice. One particular recent case prompted my asking if the news media might be a way to go. I was told yes, go ahead, and talk to them. The article would not have had the impact it did if it were only one case affected by this policy. When the reporters started contacting program managers throughout the state, in other counties, they found many other examples of incidents like ours. It no longer reflected a local issue, but had statewide significance.

Some of the members of Congress are now exploring means by which crime perpetrators be made responsible for their crimes, for example, by paying restitution directly to the victim. Would this fall under your purview? What do you think of the idea?

Restitution is administered by the probation system, although I'm a full supporter of the concept. I've now worked with both the defendant and the victim and feel the concept of restitution to the victim is important to both parties. Restitution has to be court ordered and I don't think it has been imposed as stringently as it could or should. I know there is some legislation pending on the state level which would put teeth into the restitution concept. They are examining several problems. For example, probation officers have not really been able to implement restitution orders with fewer staff since their department budget has been cut. Oftentimes the defendants claim hardship, that they can't pay. I still feel that if it were court ordered then the defendant would have to pay at least at some later date when he or she did have the means. At least the victim would have a chance, albeit fleeting, for recovery.

Can you recommend that the defendant pay restitution to one of your victims?

Oh, we will, if we know what the losses are for the victim. We not only recommend it to the probation department or to the deputy DA, but we will work very closely with the prosecutors on the case. We encourage the victim to appear at sentencing to make a statement about the losses incurred. When victims have testified in court we have seen a dramatic increase in the sentence imposed, such as first offenders getting the maximum

Kay Nelson and niece in front of the Nelson home.

Kay Nelson ir dukterėčia Nelson namų priekyje.

sentence under the law. The defendant can get his or her hair cut, shape his beard, put on a suit of clothes, and have family sitting in the front row of the courtroom; and when it's time for sentencing the judge sees this clean-cut person with the babies in the background and wonders "what am I doing sending this person to prison." The scene gets balanced if the victim has a chance to stand up and be heard. We had a case a while ago where there were two victims who appeared in the courtroom, and it made all the difference in the world. He was on crutches and had to have a liver transplant because of the injuries, and she had been a nurse prior to the attack and now was partially paralyzed and couldn't work. The judge was able to hear their side of it, too. The defendant has all the rights under the law which is fine. We're not disputing those rights, but feel the victim in the crime should have some consideration, too.

Your first priority seems to be restitution by the criminal before reimbursement from your program funds, is that right?

Restitution is definitely something which should be stressed and imposed whenever possible. If the defendant, say, drove his car through your fence, why should you, who may be on a fixed income from Social Security, have to bear the burden of paying for it? If he can't pay for it then maybe he should be made to put it back up. I was in England a few years ago with my husband to look at their alternative service programs which are considered to be very innovative. One program they had was for the "football hooligans" who, you know, on Saturday night go out to the soccer games and then tear up the train on their way home because they've gotten so drunk. They are sentenced to work in community service. We saw one group assigned to work in an old folks home. They were doing manual labor repairing a brick wall which was crumbling. But it was a particularly windy day and all the plaster for between the bricks was blowing into their faces, their teeth, their eyes, and they were squinting and struggling to keep their cigarettes lit, and I thought, how fabulous, this is something they are going to remember. Being locked away for a weekend or 30 days or whatever, and having your meals brought to you, is sometimes a relief. You're taken out of the mainstream and taken care of. Violent criminals, I believe, should be locked away so that the rest of society isn't endangered, but the nonviolent criminal could be made to work to pay back society.

How closely do you work with other agencies, say with the welfare department, to get counseling for your victims?

We refer a lot to community agencies—to LA DPSS, to the Health Services—because we are not a department of Public Social Services. Where we refer to depends on the crime. If it's a sexual assault, we would probably refer to a Rape Treament Center such as Santa Monica Hospital, or a county mental health facility. It depends also on where the person lives, what their economic situation is, who would be bearing the cost . . . Sometimes there aren't many resources, that's what's so frustrating. What do you do when, say, someone walks in at 4:45 a.m. and needs a place to stay because of a crime? Where are you going to put them? You can't exactly send them to a skid row mission when they're used to living in a nice apartment. The contrast there would be pretty severe.

So where do you see the program going? What do you see as its future needs, expansion prospects?

Well, first of all, I think we need more people in the program. We're starting something new in the program by putting people in police and sheriff's stations rather than keeping them in the court houses. That has proven very effective in the locations where we already have some people.

How do you make it known that this program exists?

A lot of publicity comes from the press, and so I take the time to talk to reporters, or newspersons, or people doing articles like you. I do a lot of public appearances, too, as do our people in the different locations. Just this morning I received a request to have our representative in Long Beach come to a Neighborhood Watch meeting and talk about the services we provide. We can also count on victims who have been assisted by the program to tell their friends. And, of course, we have brochures, we have posters—the usual.

Where are you going to be in five years? Will you still be running this program?

God knows! But I don't think I'll still be here. I want to get out of Victim Assistance. I would like to go into some personal, private ventures totally unrelated to Victim Assistance. I like to cook, I like to garden; I may go into that kind of business. This job, I think for all of us in Victim Assistance, is very stressful and there is a high proportion of burn-out. My staff people who have been

(Continued on Page 18)

THE BACEVICIUS FAMILY—In front, Kay Nelson, J. O'Neil, [niece] Maureen; Mrs. and Mr. Bacevicius. In rear, from the left: Dr. D. Grey, Milda Bacevicius, and Lori Nelson. Eleanor Bacevicius was the photographer.

BACEVIČIŲ ŠEIMA—Priekyje K. Nelson, J. O'Neil, (dukterėčia) Maureen, ponai Bacevičiai. 2-roj eilėje, iš kairės: Dr. D. Grey, Milda Bacevičius, ir Lori Nelson. Eleanor Bacevičius traukė paveikslą.

. . . INTERVIEW

(Continued from Page 17)

with it for a while are really tired. They're almost shell-shocked, in a sense, because you deal with nothing but people who say "please help me, this is what happened." We don't get people calling in saying "hey, let me tell you about the nice thing that happened to me today." They are calling you to tell you that "my wife was killed," "my mother was murdered," "my sister was raped," "my father was shot," "what can I do to get help." When you see and hear this every day, it takes its toll. You need to get away from it. Besides, I think it's time for someone else to come in and bring with them some fresh ideas on what they want to do.

You were born in Lithuania, I read. Where in Lithuania?

I think I recall my parents saying that it was near Vistytis. Two years later I moved to Germany, Oldenborg I believe, before we left for the United States five years later. We went to Connecticut first, which is where I went through grammar school, and Margaret Croft High School in Waterbury. My two younger sisters went to high school here in Los Angeles. Many Lithuanians were in Waterbury; I was pretty active in Lithuanian activities then . . . scouts, camps, events.

Did you folk dance?

No, that wasn't very popular when I was growing up. It's gotten a lot more so now, and that kind of makes me mad cause I like to dance.

Did you participate in Lithuanian activities when you came to LA?

Yes, with the scouts. My sisters and I went one year to the Craig River, another we went to Big Sur, and another to Arrowhead.

Are you involved in any way anymore with the Lithuanian community?

No, I'm not. I guess I just sort of drifted away. I think marrying someone who is not Lithuanian makes a difference. My friends are our mutual friends we made since our marriage. We get together often with my family and even take vacations together. But beyond that I have no more contact with the community. I still have a best friend in Connecticut who is Lithuanian. She and I were friends in Lithuania and we still maintain regular contact. When we go to New England we visit with them and when they come here they visit with us. So there is still some connection.

Do you still speak Lithuanian?

Oh, yes. I went to Saturday school in Connecticut to learn it and I speak it with my mother all the time. That's helped me maintain it. My husband doesn't speak any Lithuanian, but he understands a few words. I can even write it, like thank you notes, and read it.

Do you have any children?

No. I have a niece, my little sister's girl, who sings Lithuanian songs, and she understands a few words of Lithuanian . . . which is cute. I don't plan to have a family. I have a canary and a tortoise—that's the extent of my family.

Do you think your Lithuanian background or culture has helped you in any way in your job?

I don't think it helped prepare me for the job, but it has been important to me for my

(Continued on Page 19)

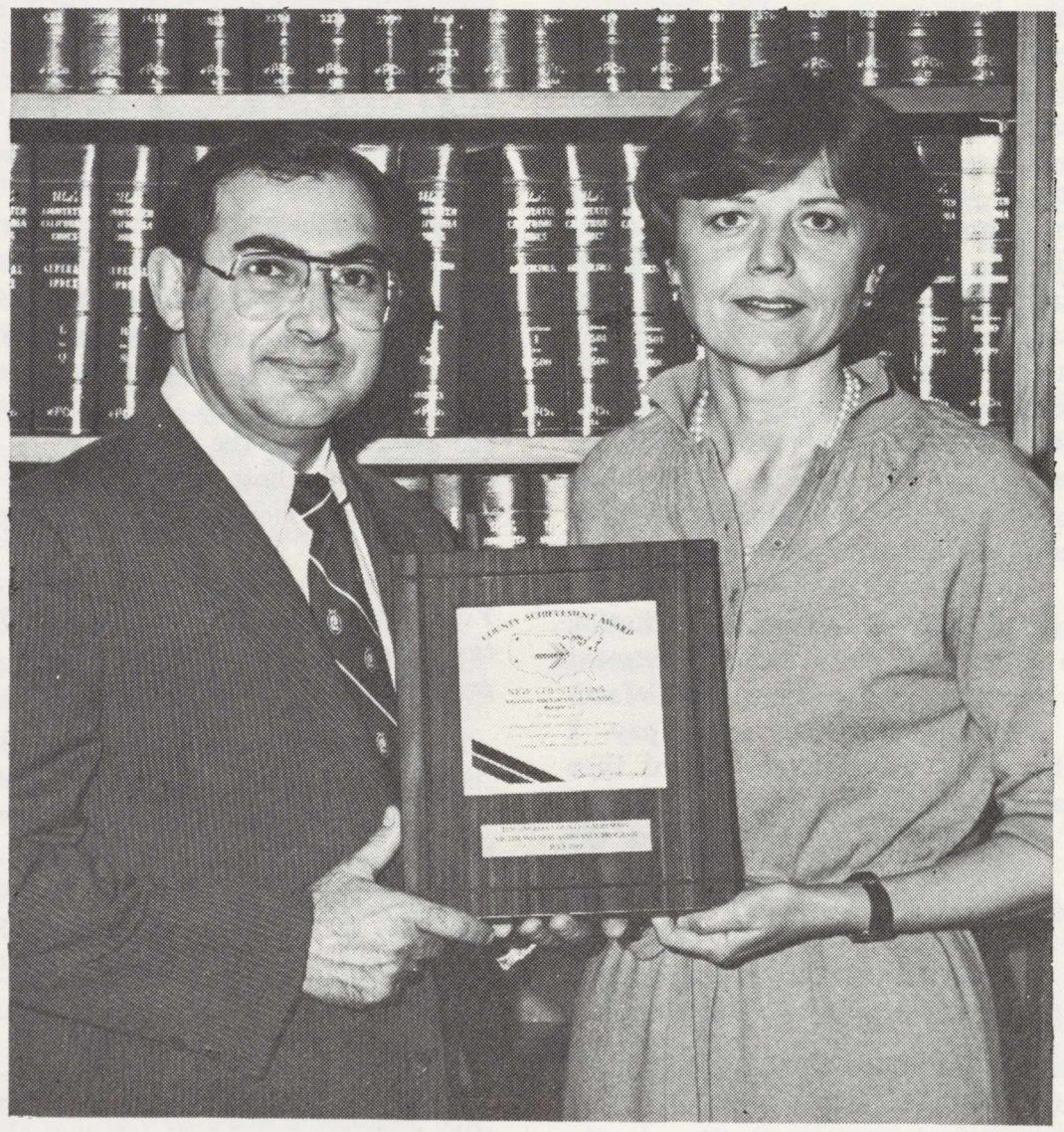

District Attorney Robert H. Philobosian and Lori Bacevicius-Nelson, director of the Victim-Witness Assistance Program, hold special achievement plaque presented by the National Association of Counties.

Prokuroras Robert H. Philobosian ir Lori Bacevičius-Nelson, direktorė nukentėjusių ir liūdininkų pagalbos programos, laiko specialų atžymėjimą, gautą iš Valstybinių Apskričių Sąjungos (National Association of Counties).

INTERVIEW . . .

(Continued from Page 18)

own individual development. Being bi-cultural, bi-lingual is always useful. It would be particularly useful if I went back to Lithuania, but I have some reservations about going back. I'd be very nervous. I think being Lithuanian has added, certainly, rather than detracted. It makes for a much richer kind of life experience.

How did you get into public sector work? What was your first job?

I think it was an accident. I had a degree in psychology and that was a dime-a-dozen, even then. I went to New York after I graduated college and found that on interviews I was always asked how fast I could type. After a short while I came back here and met with a friend who suggested that I apply with the Department of Public Social Services because they were looking for social workers. I did and was hired. I worked in the East Los Angeles area in children's services, juvenile court, and met John Van de Kamp someplace there. We talked about juveniles and juvenile court. Some months later he called and told me about a position in his office and asked whether I knew anybody who was interested. I didn't off-hand, but later sent him some names of people after looking around. Several months later I got another call saying they were still looking and why didn't I apply. So it was an accident.

How long were you a social worker?

Six or seven years, I guess. At the time that I left I was ready to make a change. Either I would have moved elsewhere in the department or left it altogether. That job, too, had its stress. I enjoy some of the administrative stuff; I don't want to go back to direct contact work. So when I make a change I think it will be a total change, in terms of area and interest. I toy with the idea of owning a pasta shop.

Have you run into many Lithuanians in the public sector over these past years?

No, and that's interesting. Either they're very well hidden or so integrated that no one knows about the fact that they're Lithuanian. Only when people ask me do I unhestitatingly say that I'm Lithuanian and speak it fluently.

What do you see as being the greatest crisis facing the public sector now? Deukmejian keeps suggesting that the public sector should be run more like the private sector. What does that mean?

I'm not sure I know what that really means. What I find is that people have a certain attitude when they find out that you work for the public sector, for the county, or for a social service agency. It's not the same as saying to someone, "Well, you know, I'm VP of XYZ company." The public sector has a poor image. Everyone complains about the bureaucratic inertia and can cite the non-productive staff they observed somewhere. I see some of that, but also see people who are committed above and beyond anyone's expectations. The people in public sector are not the problem. The budget cuts are forcing administrators to do unpopular things. When Proposition 13 passed we thought we'd all benefit. But the fact is that the population is growing and demanding more than ever from government. Now finally, it's affecting the "visible" programs, like roads, police, fire departments. Most people don't understand cause and effect. We all want some kind of service from government . . . and eventually we will have to accept paying for it.

Last November, Natalia Solzhenitsyn, wife of Nobel Prize winning author Alexander Solzhenitsyn, wrote a letter to the U.S. delegation to the United Natons. Excerpts appear below.

FREEDOM OF CONSCIENCE ARE EMPTY WORDS

Natalia Solzhenitsyn

Soviet schools educate children in the spirit generating hostility toward religion and they follow this policy with great militancy. Practically every school lesson and surely every school book, be it on history, literature, physics or biolgy, contains angry attacks on religion and on Jesus Christ, formulated in extremely crude terms.

Practically 100 percent of the children must join the Pioneers, which is a children's Communist organization under the jurisdiction of the Komsomol (Communist Youth League), which in turn is under the direction of the CPSU.

The charter of the Pioneers contains a point which obliges a Pioneer to actively combat belief in God and root out religion as a "bourgeois vestige."

When my older son became 9 years old (the required age for joining the Pioneers), he openly announced in school that he believed in God, that he attended church, and that he was ready to join the Pioneers only if he were relieved from fulfilling this particular point in the charter.

A struggle began which lasted more than two years, up to the very time of our expulsion from the USSR. My son and I were constantly summoned by the school principal and were pressured into believing that he would be setting a bad example, that we were deeply confused, etc. A teacher who worked at the school for 25 years told me that this was the first such case he had encountered.

At the same time, however, other school children wearing their Pioneer neckties often came up to my son, pressed his hand, and told him that they too believed in God, but that if they were to announce this openly, their parents would be fired from their jobs, and they were afraid

By that time our family had already become so completely "damned" in the eyes of the Soviet authorities that we no longer had anything to lose, while other families had good reasons for being afraid to confess their faith openly.

I knew many Moscow families where the parents lost their jobs or were demoted after a denunciation from the Council for Religious Affairs was sent to the place of their employment, stating that they had baptized their child. And this did not happen during the legendary 1920s, but in the 1960s and 1970s. Thus the authorities' pronouncements regarding "freedom of conscience" are empty words.

Religion cannot be taught even within the confines of church walls. In private homes it is also forbidden to create groups of more than three children for study of religion.

This means that in practice, Russian children are left without religious books and teachers, and are deprived of the opportunity to learn of the thousand-year-old faith of their forefathers. That is monstrous.

In Moscow many of my friends and I copied (by hand or by typewriter) church texts, explanations, and parables for our children.

Everything is also done in order that children not participate in the liturgical life of the church. For instance, children do not have the right to sing in church choirs, although in all countries of the world, during all ages in all religions, children have sung in choirs during church services.

Often children are forcibly stopped from attending Easter midnight service. I myself had to tear away my 5-year-old son from the arms of the *druzhinniki* (auxiliary police), who pulled him away from me, in order that he should not enter the church.

It is impossible to purchase a copy of the Bible, the New Testament, prayer books, or any sort of religious or theological literature. There are no bookstores where these items are sold.

The publishing house of the Moscow Patriarchate prints religious books, but they are issued in such miniscule quantities that a lay person cannot hope to acquire even a church calendar which lists church holidays and gospel readings. Only three or four calendars are issued to each parish which usually contains thousands of people.

I bought my copy of the New Testament from an old and very poor woman when I was a student at Moscow University, having given her my entire month's allowance.

The thirst for Bibles and New Testaments is very great not only among believers, but also among atheists, all of whom are forced to take courses in "scientific atheism" in institutions of higher learning.

A Dialogue: PERHAPS, A FANTASY

by Jurgis Gliauda

TWO FROLICSOME boys at play were hurling scoured pebbles into the hissing surf.

It was a rocky coast, with lazy waves. And lazy gray clouds hung over the sea in this evening hour.

The lads were romping, as boys will, throwing pebbles into the azure tidal foam, completely heedless of the sea.

The waves advanced, hissingly pouring over the massive boulders. It was the hiss of champagne.

It was quite obvious—the boys were descendants of that long ago king who had stood on the shore and bade the waves to recede.

In dissent with the elements, the lads were tossing the eroded pebbles into the surf . . .

The Writer observed the scene from the window of his room: early evening, expanse of sea, grayish-green coastal waters; a celestial tent of gray sky. Dark clouds. Resilient, ominous clouds, closely resembling one another.

The boys bounded about on the boulders like mountain goats.

The Writer was ill. Physicians had come up with a complex word: arteriosclerosis. There was a malignant deposit of a structural nature in the arteries. As a result, the arteries became deformed. And it was not possible to clear them, to flush them clean as one might with plumbing fixtures. Nor could they be replaced with other arteries, as might be done with a worn-out electrical wiring system, by threading in its replacement. The doctors prescribed bedrest. The Writer lay resting on a divan by the window.

A diverting interlude: the lads ran up to the edge of the sea, throwing stones into the agitated waves without respect for the majesty of the sea. Their trousers were abbreviated, exaggerating their long-leggedness. Fifty years ago the Writer was just such a spirited youngster, living in a boy's world.

Now the boys had disappeared. The evening deepened. Only the view remained: the sea with its prominent gray waves; the heavy, sluggish stormclouds. The evening intensified the shades, imbuing the aspect of the sea with a strange langour. The langour insinuated itself through the window and into the human soul—a bewitching langour; sweet, caressing weariness.

The view through the window was now blanketed with a universal grayness; there were no longer contrasts or distinguishing features.

His doctors had not suspected that one might lie and meditate. One should think positively; think purposefully. Positively—that is to consider and reconsider for the benefit of others, to make ends meet neatly. A fatiguing exercise. One must control the course of thoughts, but a thought is like a bird in the wind—diverted from its course. To simply meditate is an exercise of freedom: to recall the past, just as if leafing through one's album of old photographs, cherishing them, gazing at them with affectionate attention. Sometimes, even now, he received letters. From acquaintances and strangers. Out of nowhere, a letter like an unexpected visitor: best wishes to the illustrious Writer, and so forth. He felt obliged to answer, and—consequently—an inadvertent acquaintanceship.

The Writer sensed that he was no longer alone in the room. There was someone else here. As a result of this awareness, he perceived an unexpected visitor in the shadows. It seemed to the Writer that this was someone he knew well, but who was oddly changed.

The visitor stood a little apart. The outlines of his figure were vague, diffused, wavering. Suddenly the Writer realized—this was his Reader! His guest was the Reader, with whom every writer shares his existence; this was his own, personal, Reader!

Upon the Writer's acceptance of his presence, the apparition spoke:

"Having associated yourself with trivialities, you have joined the trivial crowd."

"His public is not the criterion for the artist," the Writer countered in reproof.

"Statistics and the rule of the majority prove otherwise. Your public has absorbed you into itself, at its own level. The common public has defined and evaluated you. The trivial cannot aspire to that which is intended for the chosen."

"You find something in me intended for the chosen?"

"Your cynicism."

"You consider me a cynic?" the Writer replied in surprise.

"Sarcasm, humor, satire—those are for the petty. Cynicism is for the chosen. The petty ones cannot fathom your perceptions. They cannot comprehend all that you are saying. Which means: you don't belong to them."

"You find cynicism in my writings? That is not true; I write of the world in which I find myself. I observe that world with my own powers of observation."

"You write about the petty bustle at the nucleus of existence. The philosopher can perceive the future in the essence of life. Only the confirmed cynic can make others see this. People love mediocrity; they cannot recognize complexity. For the trivial, the creative route is directly to the goal. For you, the route leads through sufferings, tortuous passes and complexity.

"A strange horoscope."

"Therefore, you are unique among the petty. Therefore you are a stranger in a strange land. And those people who write to you are your characters. They recognize themselves in your shadow. You are dissatisfied with them; you want to find in them the amusement necessary for your own self-satisfaction."

"You're really malicious! You're a fault finder!"

(Continued on Page 21)

Celebrating the recent release of a recording of classical songs by renowned Montreal soloist, Lithuanian Gina Čapkauskas. From right to left: Composer Aleksandras Stankevičius, soloist Gina Čapkauskas, composer Jonas Govedas, assistant Diane Tetro, and recording engineer Billy Szawlawski.

Džiaugiasi naujai išleistu klasiškų dainų plokšteles pagarsėjusios Montrealio solistės Ginos a Čapkauskienės. Iš dešinės: komp. Aleksandras Stankevičius, solistė Gina Čapkauskienė, komp. Jonas Govėdas, pagelbininkė Diane Tetro ir recording inž. Billy Szawlawski.

City of Pittsburgh

By virtue of the authority vested in me as Mayor of the City of Pittsburgh, I do hereby proclaim Saturday, September 17, 1983 as PAUL P. DARGIS DAY in the City of Pittsburgh in honor of this distinguished radio personality's 50th Anniversary of broadcasting the first and original Lithuanian Radio program in Pittsburgh and throughout the Pittsburgh area; to join with his many friends and associates in expressing the thanks of the entire community to Paul and his devoted wife, Gertrude, for their dedication and ethnic pride in providing Lithuanian music and commentaries through Radio Station WPIT with the sincere wish that they will be blessed with many more years of service to our community -- most particularly to their many Lithuanian-American listeners.

IN WITNESS whereof I have hereunto set my hand and caused the Seal of the City of Pittsburgh to be affixed.

September 15, 1983

MAYOR

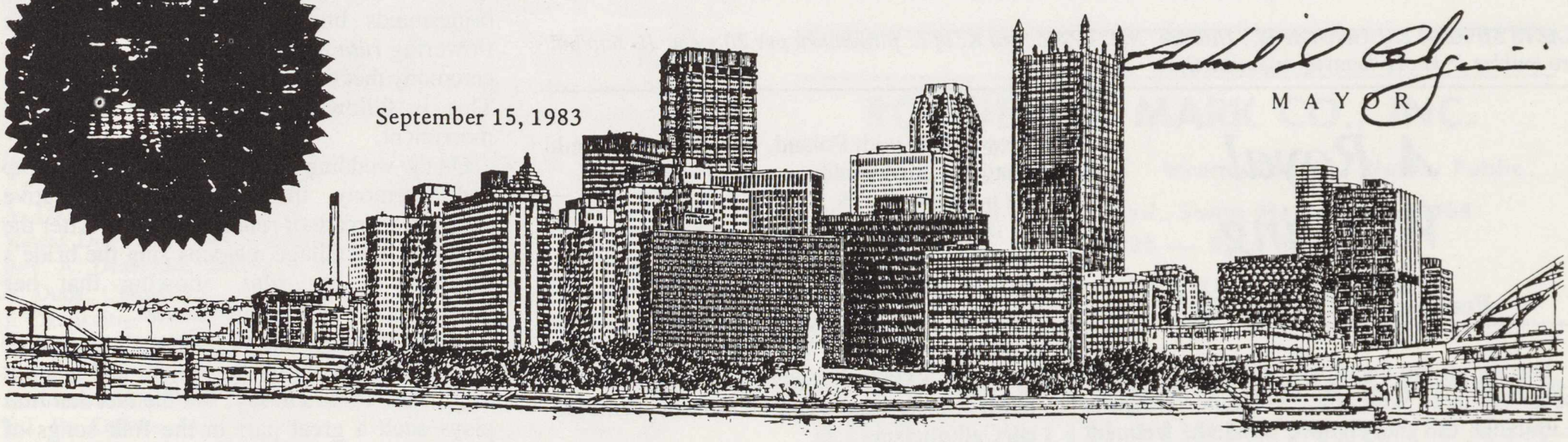

Povilas Dargis was honored at a banquet on Sept. 17, l983, recognizing his 50 years as conductor of the Lithuanian Radio program in Pittsburgh, Pennsylvania. Hon. Mayor Richard S. Caliguiri issued a proclamation setting aside Sept. 17 as POVILAS DARGIS DAY in Pittsburgh.

Rugsėjo mėn 17-tą dieną įvyko Povilui Dargiui pagerbti banketas už jo darbą, vedant 50 metų Lietuvių Radijo Programą Pittsburghe. Pittsburgho miesto Mayor Hon. Richard S. Caliguiri išleido proklamaciją, skelbiant Rugsėjo 17 d. POVILO DARGIO DIENA — Pittsburghe.

. . . A DIALOGUE:

(Continued from Page 20)

"Deep in your soul, you despise them; you're a proud cynic. It's your poetic license to associate in such a manner with your characters. The wooden horses on the carousel prance up and down, but they must continue running around the centerpole—they can't get away. But actually . . . your reader finds many things in you: style, flashiness, facility, verisimilitude—but he doesn't penetrate the depths. But you, on the other hand, can't see your real self through them. The petty ones have shattered you, they've pulverized you."

"Are you suggesting, then, that I write of knights in shining armor?"

"You're writing about satanic dwarfs."

"I portray my world honestly, realistically. I am afraid to lie."

"Your hidden cynicism serves in its fashion to evaluate the individual. You've never allowed yourself to reveal everything you see in fine detail. This is the straitjacket of your existence, the condition of your survival. Your bitter cynicism reflects your attempts to endure. Therefore you maintain a distance from the reality of life and refuse to acknowledge it as 'vanity of vanities'."

"Fault finder!" cried the Writer. "I've revealed myself and therefore given you an opportunity to criticize and censure me. I won't be depersonalized!"

"To achieve the full realization of your capabilities, you must immerse yourself completely in the process of life with every fiber, resurrect yourself in the souls of others, exchange places with them, live—there must be no reservations."

"I want to exist in my own personal world!" the Writer shouted in protest. "I renounce abstractions."

There was no reply. The quarrelsome intruder had disappeared.

The blue expanse was darkening outside the window. The hissing of the undulating waves upon the sand was also diminishing.

"Were you calling me?" The Writer's wife entered.

She laid her hand on his forehead. It felt comforting. On the outside the blue expanse beyond the window was relieved by illumination descending onto the earth—the lights of the boulevard.

"See," the Writer said. "The streetlights shine like stars. After midnight they will be turned off. Those are not eternal stars. We aren't considered worthy to experience the complexity of eternity. When there is cynicism, then truth is ascertained. Even the petty becomes important and strong . . ."

The dark blue expanse beyond the window yielded a dense indigo. Night prevailed.

©by J. Gliauda

Translated by Dr. T. J. Stacy
1983

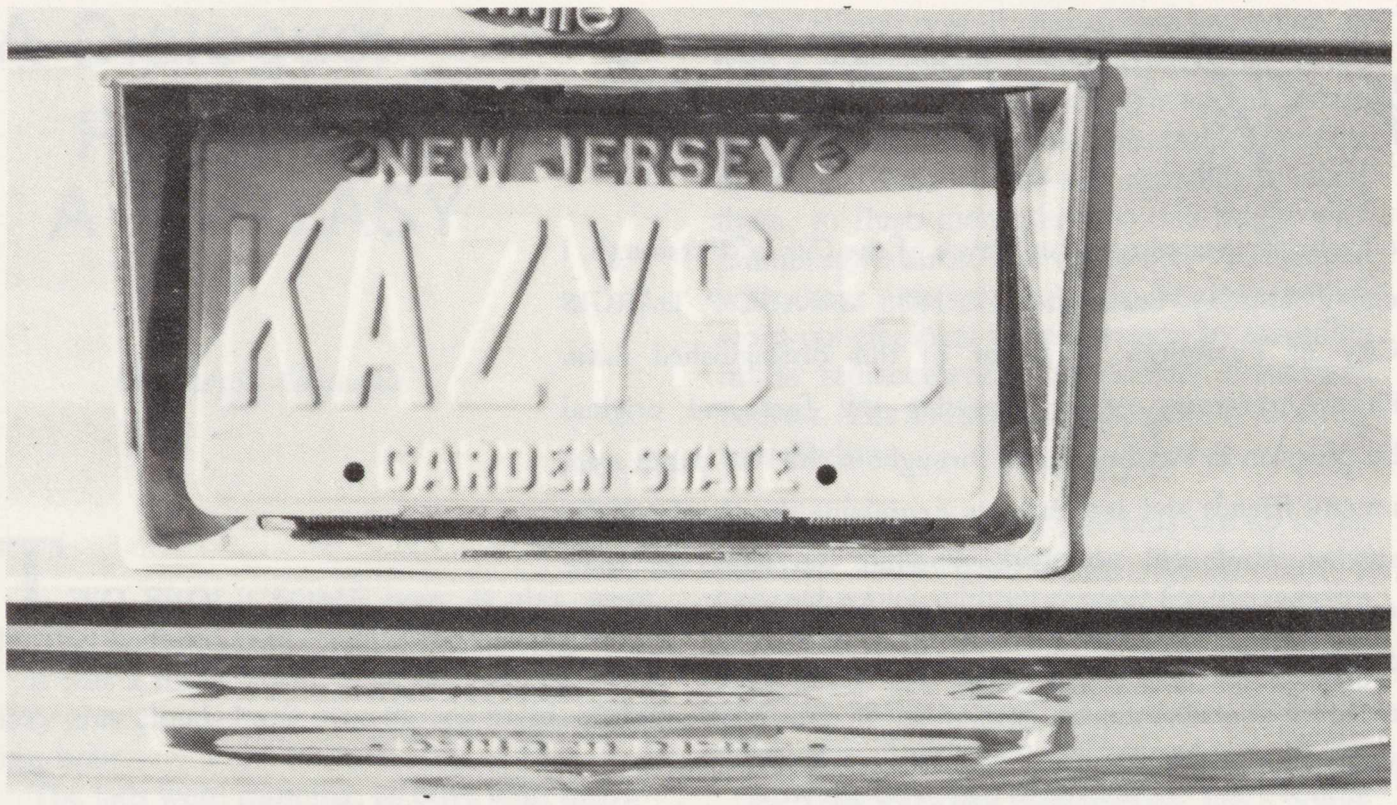

KAZYS S. license plate, belongs to Mr. Kazys Sipala who has been President of Council #29 Knights of Lithuania for the past 20 years. Kazys is also a member of other Lithuanian organizations and is very active in the Newark area Lithuanian Community.

KAZYS SIPALA, 281 Gertrude St., Hillside, N.J. 07205, yra K. of L. pirmininku per 20 metų. Jis taip pat yra veiklus ir kitose lietuvių organizacijose.

A Royal Wedding

Fourteenth Century Style

During all the hectic years of almost incessant warfare with the Teutonic Knights, Lithuania did not ignore Poland; frequent military incursions into that country had brought many captives into Lithuanian hands. Lithuania ultimately realized, however, that she could not continue to remain a pagan nation, since by that time all of Europe had become Christian. The mutual interests of the two nations led to closer ties in their struggles against the Teutonic Knights.

With young Queen Hedwig on the Polish throne, the ruling class saw a way to unite Lithuania and Poland by her marriage to Jogaila. This course was not without its obstacles: Jogaila was a pagan while Hedwig, a Catholic, had already been pledged to marry Christian Prince Wilhelm of Austria. Nevertheless, the Polish nobles made their wishes known to Jogaila, and in 1385 he sent a delegation to Cracow, the capital of Poland, to ascertain whether there was a possibility of marriage between him and Queen Hedwig.

Before entering into any agreement, the two countries held a conference at Kreva where the whole matter of their relations was discussed. At this convention in 1385, Jogaila made the following promises:(1) to be baptized personally and to baptize the Lithuanian nation; (2) to return to Poland all of the territories occupied by Lithuania; (3) to pay 200,000 florin to Prince Wilhelm of Austria, since Poland had previously pledged officially to pay such an amount in the event that Queen Hedwig did not marry him. Jogaila also agreed to friendly cooperation with Poland, but Lithuania would retain its independence and identity.

On February 15, 1386, Jogaila was baptized in the Cracow Cathedral, taking the Christian name Wladyslaw; on March 4th he was crowned King of Poland. The ceremonies were attended by many influential rulers and churchmen of Eastern nad Western Europe. On this occasion Vytautas renewed his profession of faith, and the other dukes of Lithuania embraced Catholicism.

Jogaila appointed his brother Skirgaila Duke of Lithuania, in his place, at Vilnius; he retained the title Grand Duke of Lithuania while remaining in the Polish capital. During his coronation Jogaila had promised Vytautas that he would add other districts to Gardinas; this promise was never fulfilled.

The joining of the two countries was a matter of much satisfaction to the Western European rulers, who thought they saw in it an end to the conflicts waged around Lithuania for many years. Strangely enough, the Teutonic Knights were the least pleased by the union. This may have been because there were no more pagan lands to conquer and no more pagans to be won to Christianity. The Knights therefore continued their invasion into Lithuania, seeking by means of propaganda to instill in the European nations and the Pope the idea that the Polish-Lithuanian alliance was fraught with unseen danger: the two nations would surely join Russia and the Tatars against the other European powers, the Knights warned.

NATIONAL MEMORIES

—Rue and Weddings—

In Lithuania, on Sunday mornings one observes women going to church with sprays of *rūta* in their hands. The young girls make it into wreaths and wear it on their heads as crowns, or give *rūta* to their beaus as tokens of special esteem and remembrance. It is as a symbol of purity that the *rūta* plays an important part in the wedding ceremonies of the Lithuanian people. the bride usually marries with a wreath of *rūta,* unless she is being married for the second time.

Before the wedding, the village maidens gather at the bride's house, place a wreath of *rūta* on her head, and sing songs. The bridesmaids bind the bride's tresses with flowering *rūta* to signify the beginning of the ceremony that will end her happy maidenhood. This is followed by a session of general merriment.

On the wedding morning, amidst great pomp and ceremony, the groom's representative presents a wreath of *rūta* to the bride. After the wedding, the village maidens sing the bride's farewell to the *rūta,* showing that her maidenhood has come to an end.

How the *rūta* came to play such an important part in the life of the people, and when it originated, is hard to say. But the fact that *rūta* plays such a great part in the folk songs of Lithuania leads one to believe that it is as old as the Lithuanians themselves. Lithuania's national love story, of the Grand Duke kęstutis and the poor maid Birutė, dates to the 13th century, and the poets in describing Birutė state when Kęstutis met her she was wearing a wreath of *rūta.*

Thus through the ages, the *rūta* has passed from paganism to Christianity, and has been known to be used for dipping into holy water and sprinkling the people to ward off evil . .

The *rūta* flourished in the days of grandeur when Lithuania was one of the most important countries in Europe and in fact, the largest. It survived its less happy days when, under the Russians, every effort was made to stamp out everything that was Lithuanian. In the country's restoration, after World War I, the *rūta* was again prominent as ever. Even in the United States, one occasionally sees the bridal veil of a Lithuanian girl held by a wreath of *rūta,* or a small wreath pinned on the back of the bride's head.

(From) **Bridges,** *August, 1983)*

Remodeling and Construction

Sav. ALOYZAS PEČIULIS

814 5th St., #8, Santa Monica, CA 90403
Phone 394-2242

GARBĖS PRENUMERATOS

Irena, A. Aižinai, Chicago, IL
Rasa Andrews, Vacaville, CA
P. Aras, Santa Monica, CA
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL
V. F. Backus, San Gabriel, CA
Rev. Dr. Bačinskas, Australija
J. Bagdonas, Woodhaven,N.Y.
G. Balanda, Warren, MI
Ed. Balceris, Sta. Monica, CA
Inž. Peter Beltran,
L. Baltrėnas, Los Angeles, CA
V. Barkus, Omaha, Nebraska
V. Beleckas, Sunny Hills, FL
John W, Bernotavicz
Dr. K. C. Bobelis, St. Petersburg, FL
Juozas Briedis, West Bloomfield, MI
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA
Inž. V. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles, CA
Rev. V. M. Cucuras, Providence, RI
John Čiurionis, PA
A. Daukantas, Santa Monica, CA
Stasys Daugėla, Santa Monica, CA
Dr. A, M. Devenis, Long Beach, CA
Vysk. A. Deksnys, Vokietija
Inž. Algis, Didžiulis, Bogota, Colombia
A. Dičius, Santa Monica, CA
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA
Rev. A. Dranginis, Baltimore, MD
P. Duda, Chicago, IL
J. Dženkaitis, Glendale, CA
East Cambridge Branch Library, MA
A. Galdikas, Brentwood, CA
P. Gauronskas, Santa Monica, CA
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA
J. Girevičius, Ont., Canada
P. Gruodis, Chicago, IL
Paul Gylys, Olympia, WA
Inž. Algis Jonynas, Pacific Palisades, CA
E. ir L, Jarašūnai, Santa Monica, CA
A. Jakštas, Australija
R. Janowska, Norristown, PA
E. Jonušas, Omaha, Nebraska
P. Karosas, New Britain, CT
Kazys Karuža, Los Angeles, CA
H. V. Kulber, Brooklyn, NY
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA
St. Keterauskas, Los Angeles, CA
Mrs. Isab. Kirk, San Leandro, CA
Dr. Alf. Kontvis. CA
Msgr, J. Kučingis, Los Angeles, CA
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, CA
J. Levickas, Palos Park, IL
M Lietuvnikas, Orlando, FL
Dr. V. McCleris, Livonia, MI
F. Masaitis, La Mirada, CA
B. Maskeliūnas, Toronto, Canada
Inž. Vacl. Mažeika, Park Ridge, IL
Inž. A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA
A, Mažulis, Santa Monica, CA
Ign. Medziukas, Los Angeles, CA
A. Milius, Santa Monica. CA
A. Mingėla, Hamilton, Canada
A. Musteikis, Fallon, NE
M.L. Namikai, M.D., Glendora, CA
A. Naudžiūnas, Boston, MA
G. Okunis, Flushing, NY
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA
Vladas Pažiura, Anaheim, CA
F. Petrauskas, Syracuse, NY
J. Petrikonis M.D., Woodbine, IA
J. Petronis, Los Angeles, CA
E. Pikelis, Chicago, IL
P. Pranis, Vista, CA
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, NY
RFE-RL, Inc., NY
Inž. Juoz. Rasys, Cambridge, MA
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, NM
G. W. Radvenis, 1326 McCollum St., Los Angeles, CA
Kun. V. Radvina, Clover Valley, CA
A. Rugys, Lantana, FL
Inž. A. J. Rudis, Blue Island, IL
V. Raulinaitis, M.D., Santa Monica, CA
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI
J. V. Roland, San Francisco, CA
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, CT
O. C. Šadeika, Farmington Hills, MI
Peter Sakas, Los Angeles, CA
J. B. Sabal, Cleveland, OH
M. Šarauskas, Winnipeg, Canada
Wm. R. Savage, Reno, NV
C. M. Shimkus, W. Hartford, CT
A. Sinkys, Santa Monica, CA
E. ir. J. Sinkiai, Santa Monica, CA
Dr. J. Skirgaudas, La Jolla, CA
Dr. V. Skirgaila, Rancho Palos Verdes. CA
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, MI
S. Šližys, Dearborn Heights, MI
Dr. D. Surantas, Rockford, IL
J. Švedas, Cicero, IL
Inž. J. Talandis
V. TamoŠiūnas, Detroit, Mi
B. Tiskus, Collinsville, Il
K. Trečiokas, NJ
J. Truškauskas, Los Angeles, CA
Rev. I. Urbonas, Gary, IN
V. Urbonas, St. Petersburg Beach, FL
Inž, V. Vidugiris, Palos Verdes, CA
V. Urbaitis, Mayfield Heights, OH
A. Vakselis, Richmond Hills, NY
Dr. Valiska, Montreal, Canada
Dr. J. K. Valiūnas, New Rochelle, NY
Juozas Vitėnas, Washington, D.C.

★

AUKOS

Aukos po $25—
J. V. Datis
Aukos pd $15—
R. Giedraitis
Aukos po $11—
St. Damulis
Aukos po $10—
A. Milukas, Trainis, B. P. Gylys,Kun. V. Šilauskas
Aukos po $5—
A. Bumblis, A. Skridulis, V. Datis, J.Agurkis, E. Juciūtė

Labai ačiū už parėmimą L.D. žurnalo.

—A. Skirius, leidėjas

PRAšOME ATNAUJINTI "Lietuvių Dienas" 1984 metams

BALTIC BAKERY

JUOZAS ir ALDONA ANKAI—savininkai

4627 S. Hermitage, Chicago, IL 60609 —Telef. (212) LA 3-1510

——— ir ———

2616 W. 69th St., Chicago, IL 60629—Telef. (312) 737-6734

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis

PRAŠOME!

Pagal savo išgales aukoti TAUTOS FONDUI

savo uždaviniams vykdyti **Lietuvos Laisvės Iždui**—laisvajai Lietuvai padėti atsistatyti, 6-šiomis kalbomis ELTOS informacijoms leisti, radijo transliacijoms į okupuotą Lietuvą finansuoti ir politiniams kaliniams gelbėti.

Nepamirškite tam tikrą procentą ir savo testamente įrašyti:

Non-profit, Tax Exempt Corporation
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION
P.O. Box 21073, Woodhaven, NY 11421

ROQUE and MARK CO., INC.

Realtors ☆ Insurance ☆ Income Tax ☆ Notary Public

2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404
Phone: 828-7525 — Res.: 395-0410

ALBINAS MARKEVIČIUS ir bendradarbiai

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

ADULTS WITH FOREIGN ACCENTS

Polish Your English Diction

In Groups With Dialogues — $5.00
With Cassettes — $10.00
Call (213) 799-4073

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

U.S. POSTAL SERVICE
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
Required by 39 U.S.C. 3685

1a. Title of publication. LIETUVIŲ DIENOS/LITHUANIAN DAYS.
1b. Publication No. 00242950.
2. Date of filing, 9-28-83.
3. Frequency of issue. Monthly except July and August.
3a. No. of issues published annually—10.
3b. Annual subscription price $20.00.
4. Complete mailing address of known office of publication: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.
5. Complete mailing address of the headquarters of general business offices of the publisher: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.
6. Full names and complete mailing address of publisher, editor, and managing editor.
Publisher: Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.
Editorial Committee, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029.
Managinig Editor, Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.
7. Owner (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) Anthony F. Skirius, 949 E. Amherst Dr., Burbank, CA 91504.
8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities. None.
9. For completion by nonprofit organizations authorized to mail at special rates *(Section 423.12 DMM only)*. The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes.
☐Has not changed during preceding 12 months.
☐Has changed during preceding 12 months. (If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.) 1. Extent and nature of circulation.
A. Total No. copies (net press run). Average no. copies each issue during preceding 12 months—1600. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—1500.
B. Paid circulation. 1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales Average no. copies each issue during preceding 12 months—50. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—40.
2. Mail subscription. Average no. copies each issue during preceding 12 months—1398. Actual no. copies of single issue published nearest to filing date—1303.
C. Total paid circulation (Sum of 10B1 and 10B2—Average 1448. Single issue—1343.
D. Free distribution by mail, carrier or other means, samples, complimentary, and other free copies.Average no.—74. Single issue—72.
E. Total distributions (Sum of C and D) Average no.—1522. Single issue—1415.
F. Copies not distributed:
Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing. Average no.—78.Single issue—85. 2. Return fron news agents—none.
G. Total (Sum of E, F1 and 2 should equal net press run shown in A) Average no.—1600. Single issue—1500. 11.
I certify that the statements made by me above are correct and complete.
(Signature and title of editor, publisher, business manager, or owner.)

Anthony F. Skirius, Publisher and Owner

LIETUVIŲ DIENOS
Žurnalo ir knygų
PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja
So Boston, Mass. — S. Minkus
Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis
"Gifts International," "Parama"
"Marginial"
Cleveland, Ohio — J. Zilionis
Detroit, Mich. — St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas
Putnam, Conn. — Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y. — A. Sabalis
Waterbury, Conn. — "Spauda"
Woodhaven, N.Y. — "Romuva"

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda — F. Sodaitis
Glen Osmond, S. A.
Mirren, S.A. — J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont. — A. Puteris
Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas, St. Prakapas
Montreal, Que, — P. Rudinskas (Parish Library)

AMERIKOS BALSAS
(VOICE OF AMERICA)

Rytinė laida 6 val. 15 min. ryto Lietuvos laiku (10:15 vakaro Vašingtone) 31, 38, 42 ir 49 metrų bangomis.
Pirmoji vakarinė laida 18 val, vakaro Lietuvos laiku (10 val ryto Vašingtone) 20, 25 ir 31 metrų bangomis.
Antroji vakarinė laida 20 val. vakaro Lietuvos laiku (12 val. vidurdienį Vašingtone) 14, 15, 20 ir 25 metrų bangomis.
Šie laikai **vasaros** metu. **Žiemos** metu tiek Lietuvoje, tiek Vašingtone reikia laikrodį atsukti vieną valandą.

VOICE OF AMERICA
Lithuanian Service
Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD

* *

Liberal English translation with prologue and epilogue by J. J. Bielskis. From the adapted version of the original in Russian by Ivan K. Sokolnikov. An historical novel of the Battle in 1410 with the Teutonic Knights. 160 pp. and XXXI footnotes. Los Angeles, 1963.
Price—$3.00 Hard Cover $4.00
plus $1.00 postage

* *

LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029
(213) 664-2919

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES
Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Kleva Rūta Vidžiūnienė, pirmininkė

Programų Koordinatorius
HENRIKAS BAJALIS
207 N. Windsor Blvd.
Los Angeles, CA 90004
Tel.: (213) 467-6467

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"
Girdima Marylande ir Washinton, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto per AM radijo stotį WITH—123
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, MD 21210
Tel.: 366-4515
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, MD 21227 Tel.: 242-1779

BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo Valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
9:-10:00 ryto iš WCAV-FM 98
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: (617) 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. radijo programa Naujoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų**
girdima sekmadieniais 8:00 iki 8:45 ryto
Boston, Mass.—WLYN—1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
Taipgi pas mus gaunamas "L.D." žurnalas, ir didelis pasirinkimas lietuviškų knygų, plokštelių ir lietuviškų suvenirų.
502 E. Broadway, So. Boston, MA 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Radijo Šeima
7 Programos savaitėje
šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 val ryto iki 9:30 val. ryto
Visos programos iš WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcu
Transliuojama iš nuosavos studijos WOPA, 1490 AM banga
7159 S. Maplewood, Chicago, IL 60629
Tel.: 778-5374

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties WCEV 1450 AM banga

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
2646 W. 71st St., Chicago, IL 60629
Phone: 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų programa
kas šeštadienį 12:30 p.p.
11110 AM banga, WTIS stotis
veda **KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ**
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, IL 60629
Telefonas (312) 778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Tel.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949
Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto WZZP, FM 106.5 m
Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas: (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas—Lithuanian Voice
WCAR—1090 BANGA LIVONIA
Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto
Visais programos reikalais kreiptis:
KAZYS GOGELIS
13436 Garfield, Detroit, MI 48239
Telef.: 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA
1011 W, Huron, Pontiac, MI 48054
WPON—1460 AM
Pirmadienį nuo 3-4 p.p., trečiadienį nuo 12-1 p.p., penktadienį nuo 6-7 val. vak.

Programos ved. **Algis Zapareckas**

4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072
Tel.: 549-1982

Albertas Misinas
2843 Woodmere, Detroit, MI 48209
Tel.: 841-3026

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"
Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM—840 AM
Kiekvieną sekm. 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas **A.Dragūnevičius**

Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Longinas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford, CT 06114
Telefonas: 249-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ radijo valanda girdima kas penkt. iš WEVD stoties New Yorke, nuo 10-11 v.v. 97.9 FM banga
Taip pat klausykite "Music of Lithuania" programos kas treč. nuo 6;05 iki 7:00 val, vak. iš Seton Hall Universiteto stoties 89.5 FM — banga

Direktorius — Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel.: (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

917-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA -- WPIT—730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
PROGRAMOS VEDĖJAI:
Povilas ir Gertrude Dargiai
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 13243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
"LEISKIT Į TĖVYNĘ
Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną mėnesio antrą ir trečią sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 val. ryto iš stoties KGUS-FM 97.5 banga

programos vedėja **Salomėja Smaižienė**
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, NEW YORK

DAINOS AIDAS
Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto stotis WZZI-FM 91.5 mc

IŠLAIKO LIETUVIŲ RADIJO KLUBAS

Klubo valdyba:**Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Rūta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė, narė**
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės radijo valanda

"LIETUVOS PRISIMINIMAI"

Sekmadieniais nuo 8:00 iki 8:45 v. ryto WWCO — 1240 AM

Vedėjas: **ANTANAS PALIULIS**

33 Chipman St., Waterbury, CT 06708
tel.: (203) 756-1874

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS
Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. 30 min.
CFMB stotis — Banga 1410

Programos vedėjas **L. Stankevičius**

1053 Cr. Albanel, Duverney, P.Q., Canada
Telefonas: 669-8834

ROMA, ITALIJA

ROMOS RADIJAS
Transliuojamas kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku 41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas; **Dr. J. Gailius**
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIJA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad, rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: **Kun. V. Kaziūnas**

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti "Lietuvių Dienų" prenumeratą 1984 metams

Prenumeratos kaina:
JAV — $20.00
Garbės Pren. — $30
Kanados doleriais — $25.00
Garbės pren. Kanados dol. — $40

Adresas:
LIETUVIŲ DIENOS
4364 Sunset Boulevard
Los Angeles, CA 90029
Telefonas (213) 664-2919